

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

41 "נקבה", בחינת מקבל מה"זכר", בחינת משפיע) וייחוד וחיבור זה של
 42 השפעה פנימית מ"זעיר אנפין" ל"נוקבא" גרם המשכת וגילוי אלוקות, והוא
 43 ה"טוב" הנמשך מהייחוד **שָׁזְהוּ עֲצָמוּ** יחוד "זעיר אנפין" ו"נוקבא"
 44 ותוספת גילוי האור הנמשכת על-ידו, זה עצמו **שָׁרַשׁ עֲנַן וְנִתְמִי**
 45 **גְּשָׁמִיכֶם בְּעַתְּמָם**⁶. הִינּוּ, **שִׁירָד**
 46 **הַגָּשָׁם מִן הַשָּׁמַיִם וְהִרְוָה אֶת**
 47 **הָאָרֶץ וְהוֹלִידָהּ וְהִצְמִיחָהּ**⁷
 48 (גילוי כח האין-סוף כמבואר
 49 בחסידות שענין ההולדה הוא ביטוי
 50 של כוח האין-סוף בתוך הבריאה),
 51 **שָׁזְהוּ** ענין הלידה והצמיחה **תּוֹכֵן**
 52 **הָעֲנַן דִּיחוד זְעִיר־אֲנַפִּין**
 53 **וְנוֹקְבָא** שפועל "לידה וצמיחה"
 54 (המשכה והתגלות) של אור אלוקי
 55 שגם מביא לירידת גשמים.

56 **וּמִמְשִׁיךְ הַרְבֵּי מַהֲרָשׁ לְבָאָר**
 57 במאמר הנזכר, **שְׁמַצִּינוּ אֲצֵל**
 58 **כְּמָה תְּנָאִים שְׁפַעְלוּ יְרִידַת**
 59 **גְּשָׁמִים עַל-יְדֵי עֲנַן הַתְּפֹלָה**
 60 **(רִיבּוּי תְּפֹלָה יוֹתֵר מִהַרְגִּיל), וְגַם**
 61 **עַל-יְדֵי תְּעִנִּית, וְעַד שְׁמַצִּינוּ**
 62 **שְׁהִיּוּ גּוֹזְרִים י"ג תְּעִנִּיּוֹת**⁸ על
 63 הציבור כדי לפעול ירידת גשמים
 64 כשהייתה עצירת גשמים, **וְהַחֲדִישׁ**
 65 **הַמִּיּוּחַד שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן**
 66 **יוֹחָאי לְעוֹמֵת שָׂאֵר הַתְּנָאִים וְלְעוֹמֵת**
 67 **דְּבַרִּי חַכְמֵינוּ ז"ל עַל הַדֶּרֶךְ לְבַטֵּל**
 68 **עֲצִירַת גְּשָׁמִים הוּא שְׁפַעֵל יְרִידַת**
 69 **גְּשָׁמִים עַל-יְדֵי אַמִּירַת תּוֹרָה**
 70 כפי שיתבאר להלן.

71 (ב) **וּלְהַבִּין הַחֲדִישׁ הַמִּיּוּחַד**
 72 **שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי**
 73 **שְׁפַעֵל יְרִידַת גְּשָׁמִים עַל-יְדֵי**

1 **אֵיתָא מוּבָא בְּזַהְרֵי תְּנִיָּא אֲמַר רַבִּי יוֹסִי זִימְנָא חֲדָא הָוָה**
 2 **צָרִיקָא עֲלָמָא לְמַטְרָא, אַתּוּ לְקַמִּיָּה** פעם אחת היה צריך העולם
 3 לגשם, באו לפני **רַבִּי שְׁמַעוֹן** בר יוחאי, **וְעַל-יְדֵי שְׁדָרְשׁ לְהֵם**
 4 **רַשְׁבִּי בְּפִסּוּקִי הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יַחַד,**
 5 **יָרַד מְטָר. וּמִבָּאָר אֲדַמּוּ"ר**
 6 **מִהֲרָשׁ בְּדַבּוּר־הַמִּתְחִיל זֶה**
 7 **שְׁאֲמָרוּ לְפָנָי מָאָה שָׁנָה,**
 8 **בְּשַׁנַּת תְּרַכ"ז**³ מאה שנה לפני
 9 אמירת מאמר זה בשנת תשכ"ז
 10 **וְיִלְהַעֲרֵי, שְׁאָף שְׁלֵא נִתְפָּרַשׁ**
 11 **בְּכוֹתֶרַת הַמַּאֲמָר זְמַן תַּאֲרִיךְ**
 12 **אַמִּירַתּוֹ, הִנֵּה מִתּוֹכֵן הַמַּאֲמָר**
 13 **אוֹדוֹת מַעֲלַת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן**
 14 **יוֹחָאי, וּמִמְקוֹמוֹ שֶׁל הַמַּאֲמָר בֵּין**
 15 **הַמַּאֲמָרִים שְׁלִפְנָיו**
 16 **וְשְׁלֵאַחֲרָיו, נִיכָר שְׁאֲמִירַתּוֹ**
 17 **הִיְתָה בְּל"ג בְּעוֹמְרֵי, יוֹם**
 18 **הִילּוּלָא שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן**
 19 **יוֹחָאי**⁴. וְזֶהוּ גַם שְׁהַתְּחַלַּת
 20 **הַמַּאֲמָר הַיָּא בְּמִילָה: "בְּזַהְרֵי**
 21 **כו"י", כִּי הִזְהֵר הוּא סְפָרוֹ שֶׁל**
 22 **רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, וְעַלֵּי**
 23 **נַאמַר לוֹ, כְּמוּבָא בּוּזְרָה חִיבּוּרָא**
 24 **דִּילָךְ דִּיפְקוֹן בִּיה מִן גְּלוּתָא**
 25 **בְּרַחֲמֵימִי**⁵ החיבור שלך שיצאו בו
 26 מהגלות (ברחמים), ועל כך מבואר
 27 במאמר הנזכר של הרבי מהר"ש
 28 **שְׁהַטְעַם שְׁפַעֵל רַשְׁבִּי יְרִידַת**
 29 **גְּשָׁמִים עַל-יְדֵי אַמִּירַת תּוֹרָה**
 30 **עַל פְּסוּקִי זֶה דְּוִקָא, כִּי פְּסוּקִי**
 31 **זֶה מְדַבֵּר מִהַטּוֹב "הִנֵּה מָה טוֹב"**
 32 **שְׁעַל-יְדֵי יַחַד הָעֲלִיּוֹן**
 33 **דִּזְעִיר־אֲנַפִּין וְנוֹקְבָא, שֶׁנִּפְעַל**
 34 **עַל יְדֵי הַתַּאֲחָדוֹת וְחִיבּוּר פְּנִימִי בֵּין**
 35 **"זעיר אנפין", המידות העליונות,**
 36 **ספירות חסד וגבורה וכן הלאה**
 37 **(הנקראות "פנים קטנות" כי לעומת**
 38 **האור המאיר במוחין העליונים, הרי**
 39 **האור המאיר במידות הוא מועט)**
 40 **"ונוקבא" ספירת המלכות (שנקראת**

בס"ד. שבת פרשת במדבר, מברכים החודש סיון, ה'תשכ"ז (הנחה בלתי מוגה)

1 **אֵיתָא בְּזַהְרֵי תְּנִיָּא אֲמַר רַבִּי יוֹסִי זִימְנָא חֲדָא**
 2 **הָוָה צָרִיקָא עֲלָמָא לְמַטְרָא, אַתּוּ לְקַמִּיָּה**
 3 **רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְעַל-יְדֵי שְׁדָרְשׁ לְהֵם בְּפִסּוּקִי הִנֵּה**
 4 **מָה טוֹב וּמָה נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יַחַד, יָרַד**
 5 **מְטָר. וּמִבָּאָר אֲדַמּוּ"ר מִהֲרָשׁ בְּדַבּוּר־הַמִּתְחִיל**
 6 **זֶה שְׁאֲמָרוּ לְפָנָי מָאָה שָׁנָה, בְּשַׁנַּת תְּרַכ"ז**³
 7 **וְיִלְהַעֲרֵי, שְׁאָף שְׁלֵא נִתְפָּרַשׁ בְּכוֹתֶרַת הַמַּאֲמָר**
 8 **זְמַן אַמִּירַתּוֹ, הִנֵּה מִתּוֹכֵן הַמַּאֲמָר אוֹדוֹת מַעֲלַת**
 9 **רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, וּמִמְקוֹמוֹ בֵּין הַמַּאֲמָרִים**
 10 **שְׁלִפְנָיו וְשְׁלֵאַחֲרָיו, נִיכָר שְׁאֲמִירַתּוֹ הִיְתָה בְּל"ג**
 11 **בְּעוֹמְרֵי, יוֹם הִילּוּלָא שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי**⁴.
 12 **וְזֶהוּ גַם שְׁהַתְּחַלַּת הַמַּאֲמָר הַיָּא: "בְּזַהְרֵי כו"י", כִּי**
 13 **הִזְהֵר הוּא סְפָרוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי,**
 14 **חִיבּוּרָא דִּילָךְ דִּיפְקוֹן בִּיה מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵימִי**⁵.
 15 **שְׁהַטְעַם שְׁפַעֵל יְרִידַת גְּשָׁמִים עַל-יְדֵי אַמִּירַת**
 16 **תּוֹרָה עַל פְּסוּקִי זֶה דְּוִקָא, כִּי פְּסוּקִי זֶה מְדַבֵּר**
 17 **מִהַטּוֹב שְׁעַל-יְדֵי יַחַד הָעֲלִיּוֹן דִּזְעִיר־אֲנַפִּין**
 18 **וְנוֹקְבָא, שְׁזַהּוּ עֲצָמוּ שָׁרַשׁ עֲנַן וְנִתְמִי גְּשָׁמִיכֶם**
 19 **בְּעַתְּמָם**⁶. הִינּוּ, **שִׁירָד הַגָּשָׁם מִן הַשָּׁמַיִם וְהִרְוָה**
 20 **אֶת הָאָרֶץ וְהוֹלִידָהּ וְהִצְמִיחָהּ**⁷ (גילוי כח האין-

21 **סוף), שְׁזַהּוּ תּוֹכֵן הָעֲנַן דִּיחוד זְעִיר־אֲנַפִּין וְנוֹקְבָא. וּמִמְשִׁיךְ לְבָאָר, שְׁמַצִּינוּ**
 22 **אֲצֵל כְּמָה תְּנָאִים שְׁפַעְלוּ יְרִידַת גְּשָׁמִים עַל-יְדֵי עֲנַן הַתְּפֹלָה (רִיבּוּי תְּפֹלָה),**
 23 **וְגַם עַל-יְדֵי תְּעִנִּית, וְעַד שְׁמַצִּינוּ שְׁהִיּוּ גּוֹזְרִים י"ג תְּעִנִּיּוֹת**⁸, **וְהַחֲדִישׁ שֶׁל רַבִּי**
 24 **שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי הוּא שְׁפַעֵל יְרִידַת גְּשָׁמִים עַל-יְדֵי אַמִּירַת תּוֹרָה.**

25 (ב) **וּלְהַבִּין הַחֲדִישׁ הַמִּיּוּחַד שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי שְׁפַעֵל יְרִידַת גְּשָׁמִים עַל-יְדֵי**

(1) ח"ג נט, ב. (2) תהלים קלג, א. (3) סה"מ תרכ"ז ע' רצא ואילך. וראה גם המאמר דל"ג בעומר בהמשך והחרים תרל"א, פרקים מט-נב (סה"מ תרל"א ח"א ע' שיח ואילך). (4) ראה זח"ג רצו, ב. פרי עץ חיים שער ספירת העומר פ"ז. (5) רע"מ בזח"ג קכד, ב. הובא בתניא אגה"ק רסכ"ו. (6) לשון הכתוב - בחוקותי כו, ד. (7) ע"פ ישעי' נה, יו"ד. (8) ראה תענית פ"א מ"ו.

ש"פ במדבר, מבה"ח סיון, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשר

1 אַמִּירַת תּוֹרָה, יֵשׁ לְהַקְדִּים תַּחֲלִילָה בִּיאוֹר הַחִילוּק הַהִבְדֵּל בֵּין
 2 תַּפְּלָה לְתוֹרָה, עַל-פִּי חֲסִידוֹת כְּפִי שְׁמֵבָאָר בְּמֵאמְרֹ, שֶׁהַתַּפְּלָה
 3 הִיא מְלֻמְטָה לְמַעְלָה, וְהַתּוֹרָה הִיא מְלֻמְעָלָה לְמִטָּה כְּלוּמֹר,
 4 יֵשׁ שְׁתֵּי דְרִיכִים לַפְּעוּל הַתְּקַרְבוֹת שֶׁל הָאָדָם לְאִלוּקוֹת, הָאֶחָת מְלֻמְטָה לְמַעְלָה,
 5 הַיֵּינוּ עַל יְדֵי הַתְּעוֹרְרוֹת מִצַּד הָאָדָם
 6 לְהַתְּעוּלוֹת לְאִלוּקוֹת, וְזוֹהוּ עֲנִיין
 7 הַתַּפְּלָה, וְהַשְּׁנִיָּה הִיא מְלֻמְעָלָה לְמִטָּה
 8 כְּאִשֶּׁר יֵשׁ הָאָרֶה וְהַתְּגִלוֹת אִלוּקִית עַל
 9 הָאָדָם מְלֻמְעָלָה, וְזוֹהוּ עֲנִיין הַתּוֹרָה
 10 שְׁבָאָה מְלֻמְעָלָה. שְׁפִירוּשׁ
 11 מְלֻמְטָה לְמַעְלָה אוֹפֵן הַהַתְּקַרְבוֹת
 12 שֶׁל הָאָדָם לְאִלוּקוֹת עַל יְדֵי הַתְּעוֹרְרוֹת
 13 מִצַּד הָאָדָם הוּא, שְׁלֹפֵי עָרְף
 14 הַכְּנַת כְּלֵי הַמְּקַבֵּל בְּאַתְעָרוּתָא
 15 דְּלִתְתָא, בְּהַתָּאָם לְמִידָה שְׁבָה הָאָדָם
 16 הַנִּמְצָא לְמִטָּה, הַמְּקַבֵּל אֶת הָאָרֶה
 17 וְהַשְּׁפָעָה מְלֻמְעָלָה הַכֵּין וְהַכְּשִׁיר אֶת
 18 עֲצֻמוֹ, בְּהַתְּעוֹרְרוֹת מְלֻמְטָה, לְהִיּוֹת כְּלֵי
 19 רְאוּי לִכְן בְּן בְּמִידָה כּוּז נִמְשָׁךְ עַל
 20 הָאָדָם אוֹר אִלוּקִי מְלֻמְעָלָה לְמִטָּה
 21 בְּאַתְעָרוּתָא דְּלַעֲלִילָא בְּהַתְּעוֹרְרוֹת
 22 מְלֻמְעָלָה (שְׁנַגְרָמָה כְּתוּצָאָה
 23 מִ"מֵאַתְעָרוּתָא דְּלִתְתָא" מִצִּידוֹ), אָבֵל
 24 תּוֹרָה שְׁהִיא הַדְּרִיךְ כִּהַ הָאָדָם מֵתְקַרֵּב
 25 לְאִלוּקוֹת עַל יְדֵי הָאָרֶה וְהַשְּׁפָעָה
 26 מְלֻמְעָלָה לְמִטָּה הִיא בְּחִינַת
 27 אַתְעָרוּתָא דְּלַעֲלִילָא מִצַּד
 28 עֲצָמָה, וְלֹא "אַתְעָרוּתָא דְּלַעֲלִילָא"
 29 שְׁבָאָה בְּעַקְבוֹת "אַתְעָרוּתָא דְּלִתְתָא"
 30 וְכְתוּצָאָה מִנָּה וּכְמוֹ שְׁכָתוּב
 31 בְּלִקוּטֵי תּוֹרָה' לְרַבְּנֵנוּ הַזֶּקֶן
 32 פְּרָשְׁתָּ וְאַתְחַנֵּן בְּדַבּוּר-
 33 הַמְּתַחִיל בְּמֵאמְרֵי חֲסִידוֹת הַפּוֹתַח
 34 בְּפִסּוּק וְאַתְחַנֵּן¹⁰, שֶׁהַתּוֹרָה
 35 הִיא בְּחִינַת אַתְעָרוּתָא
 36 דְּלַעֲלִילָא מִצַּד עֲצָמָה, וְלִכֵּן הִיא
 37 הַדְּרִיךְ לְהַתְּקַרְבוֹת לְאִלוּקוֹת בְּדִרְךְ
 38 מְלֻמְעָלָה לְמִטָּה.
 39 וּבְפִרְטִיּוֹת יוֹתֵר, הִנֵּה הַתּוֹרָה הִיא דְּבַר הַיְוִי' שֶׁלְּמַעְלָה שְׁנִמְשָׁךְ
 40 וְיִירַד לְמִטָּה, וְאִין זֶה תְּלוּי בְּעִבּוּדַת הָאָדָם מְלֻמְטָה לְמַעְלָה
 41 אֲלֵא הַיְוִידָה שֶׁל דְּבַר ה' בְּתוֹרָה הִיא פְּעוּלָה שְׁבָאָה מְלֻמְעָלָה וְלֹא נִגְרַמַת עַל

ביאור בדרך אפשר

42 יְדֵי הָאָדָם. וּבְפִרְטֵי עַל-פִּי הַמְּבֹאָר בְּלִקוּטֵי תּוֹרָה¹¹ בְּפִירוּשׁ
 43 לְשׁוֹן הַכְּתוּב בְּמִדְבָר סִינִי¹², שְׁבַחֲחִינַת מְדַבֵּר הוּא מֵה שְׁכָתוּב¹³
 44 וּמְדַבְּרָךְ נְאֻמָּה, מְלֻשׁוֹן דִּיבּוּר, וְהוּא עֲנִיין דְּבּוּר הַתּוֹרָה
 45 שְׁצָרִיף לְהִיּוֹת בְּתַכְלִית הַבִּיטוּל¹⁴, כְּמִבּוּאָר בְּמֵאמְרֵי חֲסִידוֹת
 46 הַעוֹסְקִים בְּמַתָּן תּוֹרָה שְׁלִמּוּד הַתּוֹרָה
 47 צִרִיךְ לְהִיּוֹת מֵתוּךְ בִּיטוּל לְאִלוּקוֹת
 48 "כְּעוֹנָה אַחֵר הַקּוּרָא" שְׁאִינוּ אוֹמְרֵי
 49 דְּבָרִים מְשֻׁלוֹ אֲלֵא עוֹנָה עַל דְּבָרֵי
 50 הַקּוּרָא שְׁאִלּוּי הוּא בְּטֹל, וְכִמְבֹאָר
 51 בְּמָקוֹם אַחֵר¹⁵ בְּפִירוּשׁ מְדַבֵּר
 52 (מְלֻשׁוֹן דְּבּוּר) בְּתוֹסְפַת מ',
 53 הַיֵּינוּ בְּנוֹסֵף לְאוֹתִיּוֹת הַזּוּהוֹת לְמִילָה
 54 "דְּבַר" יֵשׁ בְּמִילָה "בְּמִדְבָר" גַּם אֶת
 55 הָאוֹת מ' שֶׁהוּא הָאוֹת מ"ם הִיא
 56 מְאוֹתִיּוֹת 'הָאֵמְנִיתִיו' שְׁהֵן
 57 לְהַקְטִין הַעֲנִיין, כְּפִי שְׁמִבּוּאָר
 58 ב'תּוֹרָה אוּר' פְּרִשְׁתָּ יִתְרוֹ: "הֵת' הוּא
 59 מְאוֹתִיּוֹת הָאֵמְנִיתִיו' שְׁהֵן לְהַקְטִין
 60 הַעֲנִיין, כְּלוּמֹר שְׁאִין בּוּז בְּחִינַת דְּבּוּר
 61 בְּפִנֵּי עֲצֻמוֹ רַק בְּחִינָה שְׁכַבְרָה נְדַבֵּר
 62 דְּהַיֵּינוּ שֶׁהַדְּבּוּר הוּא בְּחִינַת בְּטוּל דְּבּוּר
 63 ה' הַמְּדַבֵּר בּוֹ". וְלַעֲנִיין אוֹתִיּוֹת
 64 "הָאֵמְנִיתִיו" כְּתוּב בְּעֵלֵי הַדְּרָדּוּק
 65 שֶׁלְּפַעְמִים הֵן בְּאוֹת בְּתַחֲלִיל הַתִּיבָה
 66 וְלְרׁוּב בְּסוּפָה. לְמַשֵּׁל, תּוֹסַפַת נוֹיין
 67 בְּסִיּוּם הַמִּילָה בָּאָה לְהַקְטִין, כְּמוֹ יִלְד-
 68 יִלְדוֹן וְכוּי"ב. כְּלוּמֹר, שְׁאִין בּוּז
 69 דְּבָרֵי הַתּוֹרָה שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּר בְּחִינַת
 70 דְּבּוּר חֲדָשָׁה וְחֲשׁוּבָה בְּפִנֵּי-
 71 עֲצָמָה רַק בְּחִינָה שְׁכַבְרָה נְדַבֵּר
 72 קוּדָם לִכֵּן, וְהַיְוִידָה¹⁶ שֶׁהַדִּיבּוּר שֶׁל
 73 הָאָדָם הַלּוּמֵד תּוֹרָה הוּא בְּחִינַת
 74 בִּיטוּל דְּבּוּר ה' הַמְּדַבֵּר בּוֹ,
 75 וְכִמוֹ שְׁכָתוּב¹⁷ תַּעֲן לְשׁוֹנֵי
 76 אֲמָרְתָּךְ, שֶׁהַתּוֹרָה הִיא
 77 אֲמָרְתָּךְ, אֲמַרְתּוּ וְדִיבּוּרוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
 78 בִּרְיֹן הוּא אֲלֵא שְׁלֹשׁוֹנֵי שֶׁל הָאָדָם
 79 הַלּוּמֵד תַּעֲן כְּעוֹנָה אַחֵר הָאוּמֵר מֵה שֶׁהוּא אוֹמֵר, וְעַל-דִּרְךְ
 80 שְׁכִינָה מְדַבְּרַת מֵתוּךְ גְּרוֹנוֹ שֶׁל מִשָּׁה¹⁸ כִּיוּן שְׁהִיא בְּתַכְלִית
 81 הַבִּיטוּל לְאִלוּקוֹת, דִּיבּוּרוֹ שֶׁל מִשָּׁה לֹא נַחֲשָׁב כְּדִיבּוּר שֶׁל עֲצֻמוֹ, אֲלֵא הַשְּׁכִינָה
 82 הִיא הַמְּדַבְּרַת מֵתוּךְ.

(9) סה"מ תרכ"ז ע' רצב. (10) ב, סע"ג ואילך. (11) פרשתנו (במדבר) ב, ב. וראה גם שם ה, א. (12) ריש פרשתנו. (13) שה"ש ד, ג. (14) ראה לקו"ת שם ד, א ואילך. וראה גם סד"ה בחודש השלישי תרנ"ה (סה"מ תרנ"ה ע' צד). (15) תו"א יתרו סז, ד. (16) תו"א שם, ב. וראה גם לקו"ת דרושי סוכות פא, ג-ד. (17) תהלים קיט, קעב. (18) ראה זח"ג רלב, א (ברע"מ). ז, א. רסה, סע"א. שמו"ר פ"ג, טו. ויק"ר פ"ב, ג. מכילתא יתרו יח, יט. וראה תו"א שם סח, ג. לקו"ת פרשתנו שם ז, ג.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְזֶה גַם הַטַּעַם הַפְּנִימִי לְכַן שֶׁהַתּוֹרָה נִקְרְאתָ לְחֵם מִן
 2 הַשָּׁמַיִם¹⁹, מִזּוֹן רוּחָנוּ וְהֵינּוּ, כְּמוֹ הַמֶּן שִׁירָד מִן הַשָּׁמַיִם מִמַּעַל
 3 שְׁלֵא הָיָה תְּלוּי בַּעֲבוּדַת הָאָדָם לְמַטָּה בַּחֲרִישָׁה וְזִרְיָעָה וְכָל
 4 שְׁאָר הַמְּלָאכּוֹת הַנְּחוּצוֹת לְגִידוּל הַדָּגָן וְהַכֶּנֶת הַלֶּחֶם שֶׁתִּנָּא סִידוּרָא
 5 דְּפֶת נֶקֶט²⁰, כְּדַבְרֵי הַגְּמָרָא שֶׁהִסְדֵּר
 6 שֶׁל הַמְּלָאכּוֹת הָאֲסוּרוֹת בְּשַׁבַּת כְּפִי
 7 שֶׁנִּמְנָה בְּמִשְׁנֵה (הַחֹרֵשׁ, הַזּוֹרֵעַ וְכֵן
 8 הַלֵּאָה) הוּא בְּהַתָּאם לְסֹדֵר שֶׁל בִּיצוּעַ
 9 הַמְּלָאכּוֹת הַלְלוּ לְצוּרֵךְ הַכֶּנֶת לְחֵם,
 10 וְהַדְּבָרִים אֲמֹרִים רַק בְּלַחֵם מִן הָאָרֶץ,
 11 מֵה־שְׁאִי־כֵן הַמֶּן לֹא הִיָּה תְּלוּי בְּכָל זֶה
 12 לְהִיּוֹתוֹ לְחֵם מִן הַשָּׁמַיִם מִמַּעַל
 13 שְׁאֵינּוּ תְּלוּי בַּעֲבוּדַת הַמַּטָּה,
 14 וְלִכֵּן נִמְשָׁף לְכוֹלֵם בְּשָׁוְהָ, כֹּל
 15 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִבְּלוּ כְּמוֹת שׁוּוֹה שֶׁל מִן
 16 ("עוֹמֵר לְגוֹלְגוֹת") כִּי רַק בְּדַבְּרֵי
 17 שֶׁהָאָדָם מִקְּבֵל תְּמוּרַת עֲבוּדָה וּמֵאֲמִץ
 18 מִשְׁלוּ יֵשׁ הַבְּרָלִים מֵהַ רֵמַת הַמֵּאֲמִץ,
 19 אֲבָל הַלֶּחֶם מִן הַשָּׁמַיִם לֹא תְּלוּי
 20 בַּעֲבוּדוֹתָיו וּבְמֵאֲמִצֵּים שֶׁל הָאָדָם
 21 הַתַּחְתּוֹן, וְעַד שְׁאֵפִילוּ בְּאֶשְׁרֵי
 22 לֹא קִיָּמוּ אֶת הַהוֹרָאָה לְלִקּוּט רַק
 23 הַכְּמוֹת הַקְּבוּעָה לְכוֹלֵם אֲלֵא וְיִלְקָטוּ
 24 הַמְּרַבָּה וְהַמְּמַעֲיֵט (יֵשׁ
 25 שֶׁלְקָטוּ הַרְבֵּה יוֹתֵר מִ"עוֹמֵר"
 26 וְיֵשׁ שֶׁלְקָטוּ מַעֲט פְּחוֹת מֵהַכְּמוֹת
 27 הַרְצוּיָה), מִכְּפֶלֶת־מְקוֹם לֹא
 28 הַעֲדִיף הַמְּרַבָּה וְלֹא נִשְׂאָר לוֹ
 29 לְמַחֵר וְהַמְּמַעֲיֵט לֹא הִסְסִיר²¹
 30 וּלְמַעֲשֵׂה גַם הַכְּמוֹת שֶׁלּוּ הַפְּכָה
 31 לִ"עוֹמֵר", שֶׁהִיָּה אֶצֶל כָּל בְּנֵי
 32 יִשְׂרָאֵל בְּשָׁוְהָ, לְלֹא חִילוּקִים
 33 הַבְּרָלִים מֵהַ כְּמוֹת שֶׁהָאָדָם לִיקֵט
 34 וְאִסַּף דְּרָמָה שְׁמַצִּינוּ חִילוּקִים,
 35 אֲמַנְם מִצִּינוּ הַבְּרָלִים בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 36 בְּאוֹפֵן שְׁבוּ נִהְנוּ מֵהֶמֶן, אֲבָל אֵין זֶה
 37 סְתִירָה לְאֲמֹר כֵּאֵן שֶׁהֶמֶן לֹא הִיָּה תְּלוּי בַּעֲבוּדָה מִצִּידֵם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָרִי
 38 זֶה רַק פְּעֻנְיָי הַהֶכְּנֵה לְלִקּוּט אֶת הַמֶּן, אֵךְ לֹא לְגַבֵּי קְבֵלַת הַמֶּן עֲצֻמוֹ
 39 וְכְמוֹ שֶׁהָיָה פְּאֵלוֹ שְׁבָהֶם נִאָּמַר²² שְׁטוֹ הָעֵם וְלִקְטוּ, שֶׁהָיָה
 40 צְרִיכִים לִילָף רְחוּק, כִּדִּי לְהַגִּיעַ אֶל הַמֶּן וְכִיּוֹצֵא בְּזָה²³, וְכַדְּבָרֵי
 41 חֲכַמֵּינוּ ז"ל:
 42 "וּבִרְדַת הַטַּל עַל הַמַּחְנֵה לֵילָה, וְכַתִּיב וַיֵּצֵא הָעַם וּלְקָטוּ וְכַתִּיב שְׁטוֹ הָעַם

19 ראה של"ה במסכת פסחים שלו קסה, ב. 20 שבת עד, ב. 21 בשלח טז, יז"יח (ובפרש"י). 22 בהעלותך יא, ח. 23 ראה יומא עה, א. 24 חוקת כא, ה. 25 ראה יומא שם, ב. 26 ויצא כח, יב. זהר ח"א רסו, ריש ע"ב. ח"ג שו, ריש ע"ב. תקנ"ז תמ"ה (פג, א). וראה סה"מ תרנ"ה ע' רכב ואילך. תש"ח ע' 80 ואילך. ד"ה זה היום דש"פ נצבים תרצ"ד פ"ב (סה"מ

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 כדלהלן הנה התחלת עבודת ה' של כל היום היא באמירת
- 2 "מוֹדָה אָנִי", שְׁהוּא עֲנֵן הַהוֹדָאָה בְּלִבְדּוֹ בְּמִצִּיאוֹת ה' וְקִבַּלְתָּ
- 3 עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, בְּשִׁלְבֵי זֶה לֹא הִבְנָה וְהִשְׁגָּה. וְהִינֵנו, שְׁבִנְגוּעַ
- 4 לְהִבְנָה וְהִשְׁגָּה הָרִי זֶה עֲדֵינָּה בְּאוֹפֵן שְׁלֵא פָּגַע וְלֹא נִגַּע²⁷,
- 5 כִּי מְדוּבָר מִיֵּד שְׁנִיעוֹר מִשְׁנָתוֹ, לִפְנֵי
- 6 שְׁהִיִּתָּה הַתְּבוֹנָנוֹת כְּלִשְׁהִי וְעַל-
- 7 דְרָךְ-זֶה בְּאִמְרֵת הוֹדוּ בְּאִמְרֵת הוֹדוּ
- 8 לְהוֹי²⁸ שְׁבַתְחַלַּת הַתְּפִלָּה, שְׁבַתְחַלַּת הַתְּפִלָּה,
- 9 שְׁגַם זֶה הַתּוֹכֵן וְהַמְשַׁמְעוֹת שֶׁל
- 10 אִמְרֵת "הוֹדוּ" הוּא עֲנֵינָּה שֶׁל
- 11 הוֹדָאָה לֹא הִבְנָה וְהִשְׁגָּה,
- 12 דָּאָף שְׁבִינְתִּים מֵאוֹ שְׁנִיעוֹר מִשְׁנָתוֹ
- 13 וְאִמְר "מִוְדָה אָנִי" וְעַד שְׁהַתְּחִיל תְּפִילַת
- 14 שְׁחֵרִית בְּאִמְרֵת "הוֹדוּ" נִתְעַלָּה
- 15 מִמַּעֲמָדוֹ וּמִצְבּוֹ בַּעֲת אִמְרֵת
- 16 "מוֹדָה אָנִי", וּבִפְרָט בְּאִמְרוֹ
- 17 קָרְאוּ בְּשִׁמּוֹ²⁹, שְׁכַמְבוֹאֵר
- 18 בְּחִסְדֵיּוֹת זֹו תוֹסַפֵּת עַל אִמְרֵת "הוֹדוּ"
- 19 בְּלִבְדּוֹ, כִּי "הוֹדוּ לַה'" הִיא הוֹדָאָה לַה'
- 20 בְּאוֹפֵן כְּלָלִי, יִדְעָה וְהִכְרָה שֶׁה' הוּא
- 21 לְמַעַל מֵהַשְׁגָּה וְשִׁיךְ בּוֹ רַק הוֹדָאָה,
- 22 וְ"קָרְאוּ בְּשִׁמּוֹ" הֵינּוּ שְׁבַשְׁמוֹתֵינוּ שֶׁל
- 23 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שִׁיכַת "קְרִיאָה"
- 24 וְהַמְשַׁכָּה, וּבְכָל זֹאת, לְמִרּוֹת שֶׁזֶהוּ מִצַּב
- 25 יוֹתֵר נַעֲלָה מֵאִשֶׁר בְּאִמְרֵת "מוֹדָה אָנִי"
- 26 מִיֵּד שְׁנִיעוֹר מִשְׁנָתוֹ הָרִי עֲדֵינָּה אֵין
- 27 אֶצְלוֹ הִבְנָה וְהִשְׁגָּה
- 28 לְאִמְרֵתָהּ שְׁנוּבַעַת מֵהַתְּבוֹנָנוֹת
- 29 וְהִכְרָה אִמְרֵתִית בְּאִלּוּקוֹת. וְאַחֲרֵי-כֵן
- 30 בְּחִלְקִים הַבְּאִים שֶׁל הַתְּפִילָּה
- 31 מִתְעַלָּה יוֹתֵר כּוֹי וּבֹא
- 32 לְעִבּוּדָה דְּשִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל כּוֹי,
- 33 וְעַד שְׁמַגִּיעַ לְתַכְלִית הָעִילוּי
- 34 שֶׁל הַבִּיטוּל לְאִלּוּקוֹת בְּתַפִּילָּה שֶׁהוּא
- 35 בְּתַפִּילַת שְׁמוֹנֵה-עֶשְׂרֵה, שֶׁאֵז
- 36 הַבִּיטוּל הוּא פְּעֻבְדָּא קָמִי
- 37 מְרִיָּה³⁰, כִּמוֹ עֵבֶר לִפְנֵי אֲדוֹנֵנוּ שְׁאֵין
- 38 לוֹ מִצִּיאוֹת עֲצֻמִּית מִשְׁלוֹ וְהוּא כְּטַל
- 39 לְחִלוּטִין לְאֲדוֹנֵנוּ שְׁכָּל זֶה הַהַתְּעַלּוֹת
- 40 שֶׁל הָאֵדָם הַהַתְּקַרְבוֹת שֶׁל לְאִלּוּקוֹת
- 41 בְּעִבּוּרֵת הַתְּפִילָּה הוּא עֲנֵינָּה הַתְּלוּי
- בְּעִבּוּרֵת הָאָדָם מִלְמַטָּה לְמַעַלָּה.
- וּמִבְּאֵר מֵהַרְבֵּי מֵהַר³¹, שְׁכָמוֹ הַהִפְרָשׁ שְׁבִין תְּפִלָּה
- לְתוֹרָה, כְּמוֹ כֵּן הוּא הַהִפְרָשׁ בֵּין
- תְּפִלָּה לְבִרְכָּה גַם כֵּן, כִּי תְּפִלָּה הִיא מִלְמַטָּה
- לְמַעַלָּה, וּבִרְכָּה הִיא מִלְמַעַלָּה לְמַטָּה. שְׁהַתְּפִלָּה
- הִיא מִלְמַטָּה לְמַעַלָּה, שְׁהוּא עֲצֻמוֹ הוּא לְמַטָּה,
- רַק שְׁעַל-יְדֵי אֲתַעְרוּתָא דְלִתְמָא, מְעוֹרֵר "יְהִי-
- רְצוֹן" שְׁהַתְּפִלָּה לְמַעַלָּה (שְׁזָהוּ עֲנֵינָּה בְּקִשְׁת
- צְרָכֵינוּ שְׁבַתְפִּילָּה). אֲבָל הַבִּרְכָּה הִיא מִלְמַעַלָּה
- לְמַטָּה, עַל-דֶּרֶךְ בְּרַפְת כֹּהֲנִים שְׁאוּמְרִים יְבָרְכֶךָ
- יְבָרְכֶךָ³², שְׁהוּא קִצַּת לְשׁוֹן צִיּוּי וְיִלְהַעִיר, שְׁבָרוּב
- הַמְּאֲמָרִים שְׁבִהֵם נִתְבָּאֵר עֲנֵינָּה זֶה, לֹא נִאֲמַר
- "שְׁהוּא קִצַּת לְשׁוֹן צִיּוּי"³¹, וְהִינֵנו, לְהִיּוֹתוֹ
- בְּבַחֲיָנָה נְעִלִית יוֹתֵר, לְכֵן מְצוּיָה עַל הַכְּלִים
- וְהָאוֹרוֹת מְקוֹר הַבְּרִכוֹת שְׁבָאוֹת
- מִלְמַעַלָּה בְּדֶרֶךְ כּוֹז שְׁהָאוֹרוֹת הָעִלְיוֹנִים
- יּוֹרְדִים וּמִתְלַבְּשִׁים בְּאִמְצוֹת כְּלִים
- יְבָרְכֶךָ כּוֹי. וּמִזָּה מוּבָן גַּם
- שְׁבַעֲנֵן הַתְּפִלָּה שְׁמִלְמַטָּה
- לְמַעַלָּה, נוֹגַע מְעַמְדוֹ וּמִצְבּוֹ
- שֶׁל הַתְּפִלָּה, שְׁמִבְקַשׁ אֵת צְרָכֵנוּ
- וּמְעוֹנֵינָּה לְעוֹרֵר רְצוֹן מִלְמַעַלָּה
- שְׁהַבְקָשָׁה שֶׁל תְּתַמְלֵא, וּכְכֵל שְׁמִצְבּוֹ
- הַרוֹחֲנִי נַעֲלָה יוֹתֵר, תְּפִילָּתוֹ נִשְׁמַעַת

קונטרסים ח"ב שיט, א). (27) ראה גם אג"ק אדמו"ר מהווי"צ ח"ד ס"ע שצט. סה"ש תש"ו ע' 24. וש"נ. (28) דברי הימים-א טז, ח. (29) ראה גם המשך תער"ב ח"א ע' תריט. (30) ראה שבת י"ד, א. (31) סה"מ תרכ"ז ע' חצר. (32) נשא ו, כד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 יותר מה־שְׁאִינֶן בְּעֵנֵן הַבְּרָכָה הנפעלת ממקור עליון לא נוגע
 2 מְעַמְדוֹ וּמַצְבּוֹ שֶׁל הַמַּתְבָּרָךְ, וגם אם הוא במצב רוחני נחות אפשר
 3 לכוון אותו ולהשפיע לו להיותה המְשַׁכָּה מְלַמְעָלָה לְמַטָּה.
 4 וְהִנֵּה יְרִידַת גְּשָׁמִים הוּא עֲנֵן הַבָּא לְעוֹלָם וּנְפֵעַל מְלַמְטָה
 5 לְמַעְלָה עַל־יְדֵי עֲבוֹדַת הָאָדָם,
 6 וּכְמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל³³ עַל
 7 הַפְּסוּקִים³⁴ יַעֲרוֹף בְּמִטְרַת לְקַחֲתִי,
 8 והפסוק מדייק ואומר שירידת המטר
 9 נקראת "יערוף", לשון עורף, כדי
 10 ללמדנו שְׁבָרוּ בְרִיּוֹת עֲרָפָן,
 11 ובמקום לנהוג כ"עם קשה עורף" הם
 12 מתבטלים לרצון ה' מִיַּד מִטְרַת יוֹרֵד
 13 הרי ששיפור המצב הרוחני של הנבראים
 14 התחתונים למטה הוא הדרך לפעול
 15 ירידת גשמים. וְלֹא כְמוֹ טַל
 16 שְׁנִמְשָׁךְ וְיורד מלמעלה למטה גם
 17 לְלֹא הַעֲבוּדָה לְמַטָּה, ומבלי
 18 להתחשב במעמדם ומצבם של הנבראים
 19 התחתונים וּכְמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ
 20 ז"ל³⁵ טַל לֹא מֵיעֶצֶר אֵינוֹ נֵעֶצֶר
 21 לעולם, בשונה מהגשם שמצב לא רצוי
 22 של הנבראים עלול לגרום לעצירת
 23 גשמים חס־יְשׁוּלָם.
 24 וְעַל־פִּי־זֶה מוֹכֵן, שְׁפָאֲשֵׁר
 25 צְרִיכִים לְפַעוֹל עֲנֵן יְרִידַת
 26 גְּשָׁמִים שְׁבָא עַל־יְדֵי עֲבוֹדַת
 27 הָאָדָם, הִנֵּה עַל־פִּי רוֹב,
 28 דִּהְתוֹרָה עַל הַרוֹב תִּדְבַר³⁶,
 29 למעט מקרים יוצאים מן הכלל כמו
 30 סיפור הוורר על רשב"י שבו פותח
 31 המאמר הִרִי זֶה דְּוָקָא עַל־יְדֵי
 32 תְּפִלָּה, ולא על ידי תורה או ברכה,
 33 שְׁעֲנִינָה של התפילה הוא
 34 עֲבוּדָה מְלַמְטָה לְמַעְלָה,
 35 בְּאוֹפֵן שֶׁל זִיכּוּר וְעִידוֹן
 36 הַתְּחַתּוֹן דְּוָקָא, עד שיהפוך להיות
 37 כלי ראוי לקבלת השפע מלמעלה
 38 שְׁעַל־זֶה עַל זִיכּוּר וְעִידוֹן הַתְּחַתּוֹן
 39 עד לשינוי והתעלות במצבו צְרִיף
 40 הַשְּׁתַּדְּלוּת וְיִגִיעָה מִיּוֹתֵר כּוֹ'
 41 שהיו האדם מוגבל והכוחות שלו מוגבלים כך שכדי להתעורר ולהתעלות
 42 באמצעות הפעולות שלו ובכוחות עצמו, הוא זקוק למאמץ רב. וּכְדִיעוּע³⁷
 43 בתורת החסידות הַמְשַׁל בְּנוֹגַע לְאוֹפֵן הַחִיבוֹר וְיִצִירַת מִפְגֵּשׁ בֵּין

שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם, שְׁאָחֵד עוֹמֵד בְּהָרָה לְמַעְלָה וְאָחֵד עוֹמֵד בְּבִקְעָה
 לְמַטָּה, שֶׁהַדָּבָר יִכּוֹל לִהְיוֹת בְּשְׁנֵי אוֹפְנִים אִם עַל־יְדֵי יְרִידַת הָעֲלִיּוֹן
 אֶל הַתְּחַתּוֹן מְלַמְעָלָה לְמַטָּה אוֹ עַל־יְדֵי עֲלִיַת הַתְּחַתּוֹן אֶל
 הָעֲלִיּוֹן מְלַמְטָה לְמַעְלָה, שְׁפָאֲשֵׁר הַתְּחַתּוֹן צְרִיף לְעֹלוֹת אֶל
 הָעֲלִיּוֹן, הִרִי זֶה עַל־יְדֵי
 הַשְּׁתַּדְּלוּת וְרִיבּוּי יִגִיעָה מֵאִמָּץ
 גְּדוֹל בְּמִיּוֹחַד מְצַד הַתְּחַתּוֹן
 לְבִטּוֹל אֶת כָּל הַמְּנִיעוֹת
 וְהַעֲיֹבֵבִים כּוֹ' שְׁיִשְׁנָם
 בְּעֲלִיָה מְלַמְטָה לְמַעְלָה, שהיו
 בגשמיות, העלייה והטיפוס מלמטה
 למעלה כרוכה במאמץ מיוחד, וכך גם
 ברוחניות, כדי לזכך את מעמדו הרוחני
 של האדם ולחולל בו שינוי יש צורך
 בעבודה רוחנית שכרוכה ביגיעה רבה
 כי עליו להתגבר על הטבע של גופו
 ונפשו הבהמית שמהווים מכשול בפני
 הזיכוך וההתעלות מֵה־שְׁאִינֶן
 בִּירִידַת הָעֲלִיּוֹן אֵין שׁוֹם
 מְנִיעָה³⁸ כִּשֶׁם שֶׁבְּגִשְׁמִיּוֹת, הִירִידָה
 מֵהָהָר לְמַטָּה הִיא דָּבָר קָל בְּהִרְבָּה
 מֵאִשֶׁר הַטִּיפּוֹס מֵהָהָר לְמַעְלָה, כִּי
 בְּרוּחָנִיּוֹת בּוֹדָאֵי שְׁכֵאֲשֵׁר מְדוּבָר
 בְּהַשְׁפָּעָה אֱלוּקִית מְלַמְעָלָה הִרִי שׁוֹם
 דָּבָר לֹא יִכּוֹל לִמְנוֹעַ מֵהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְעִשׂוֹת אֶת רְצוֹנוֹ.
 וְעַל־פִּי־זֶה לְאוֹר הָאִמּוֹר לְעִיל
 שְׁבוֹרֵךְ כֻּלָּ יְרִידַת גְּשָׁמִים נִפְעֵלַת עַל
 יְדֵי תְּפִילָה, בְּדֶרֶךְ מְלַמְטָה לְמַעְלָה,
 מוֹכֵן הַחִידוּשׁ הַמִּיּוֹחַד וְהַיּוֹצֵא מִן
 הַכֻּלָּל שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 יוֹחָאֵי, שְׁפַעַל יְרִידַת גְּשָׁמִים
 לֹא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה שְׁהִיא
 מְלַמְטָה לְמַעְלָה, אֶלָּא עַל־
 יְדֵי תוֹרָה שְׁהִיא מְלַמְעָלָה
 לְמַטָּה. וְהִנֵּנוּ, שְׁאִף־עַל־פִּי
 שְׁהַמְטָה לֹא נִדְבַּף עֲדִין, וְלִכֵּן
 הִיא בְּאוֹתָהּ שְׁעָה מִצַּב שֶׁל עֲצִירַת
 גְּשָׁמִים, כְּדַבְּרֵי הוֹוֵרָה בְּתַחִלַּת הַמֵּאֲמָר
 שֶׁהַעוֹלָם הִיא צְרִיף לְגִשְׁם מְכַל־

נוגע מעמדו ומצבו של המתברך, להיותה
 המְשַׁכָּה מְלַמְעָלָה לְמַטָּה.

וְהִנֵּה יְרִידַת גְּשָׁמִים הוּא עֲנֵן הַבָּא מְלַמְטָה
 לְמַעְלָה עַל־יְדֵי עֲבוֹדַת הָאָדָם, וּכְמֵאֲמַר
 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל³³ עַל הַפְּסוּקִים³⁴ יַעֲרוֹף בְּמִטְרַת לְקַחֲתִי,
 שְׁבָרוּ בְרִיּוֹת עֲרָפָן, מִיַּד מִטְרַת יוֹרֵד. וְלֹא כְמוֹ טַל
 שְׁנִמְשָׁךְ גַּם לֹא הַעֲבוּדָה לְמַטָּה, וּכְמֵאֲמַר
 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל³⁵ טַל לֹא מֵיעֶצֶר. וְעַל־פִּי־זֶה מוֹכֵן,
 שְׁפָאֲשֵׁר צְרִיכִים לְפַעוֹל עֲנֵן יְרִידַת גְּשָׁמִים שְׁבָא
 עַל־יְדֵי עֲבוֹדַת הָאָדָם, הִנֵּה עַל־פִּי רוֹב, דִּהְתוֹרָה
 עַל הַרוֹב תִּדְבַר³⁶, הִרִי זֶה דְּוָקָא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה,
 שְׁעֲנִינָה הוּא עֲבוּדָה מְלַמְטָה לְמַעְלָה, בְּאוֹפֵן שֶׁל
 זִיכּוּר הַתְּחַתּוֹן דְּוָקָא, שְׁעַל־זֶה צְרִיף הַשְּׁתַּדְּלוּת
 וְיִגִיעָה כּוֹ'. וּכְדִיעוּע³⁷ הַמְשַׁל בְּנוֹגַע לְאוֹפֵן
 הַחִיבוֹר בֵּין שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם, שְׁאָחֵד עוֹמֵד בְּהָרָה
 וְאָחֵד עוֹמֵד בְּבִקְעָה, אִם עַל־יְדֵי יְרִידַת הָעֲלִיּוֹן
 אֶל הַתְּחַתּוֹן אוֹ עַל־יְדֵי עֲלִיַת הַתְּחַתּוֹן אֶל
 הָעֲלִיּוֹן, שְׁפָאֲשֵׁר הַתְּחַתּוֹן צְרִיף לְעֹלוֹת אֶל
 הָעֲלִיּוֹן, הִרִי זֶה עַל־יְדֵי הַשְּׁתַּדְּלוּת וְרִיבּוּי יִגִיעָה
 מְצַד הַתְּחַתּוֹן לְבִטּוֹל אֶת כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲיֹבֵבִים
 כּוֹ' שְׁיִשְׁנָם בְּעֲלִיָה מְלַמְטָה לְמַעְלָה, מֵה־שְׁאִינֶן
 כֵּן בִּירִידַת הָעֲלִיּוֹן אֵין שׁוֹם מְנִיעָה³⁸. וְעַל־פִּי־זֶה
 מוֹכֵן הַחִידוּשׁ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, שְׁפַעַל
 יְרִידַת גְּשָׁמִים לֹא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה שְׁהִיא מְלַמְטָה
 לְמַעְלָה, אֶלָּא עַל־יְדֵי תוֹרָה שְׁהִיא מְלַמְעָלָה
 לְמַטָּה. וְהִנֵּנוּ, שְׁאִף־עַל־פִּי שְׁהַמְטָה לֹא נִדְבַּף
 עֲדִין, מְכַל־מְקוֹם נִפְעֵלָה הַמְשַׁכַּת הַגְּשָׁמִים עַד
 לְמַטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה.

ג) וּמִמְשִׁיף בְּמֵאֲמָר³⁹, שְׁהַשְׁעָם שְׁעֲנֵן יְרִידַת

(33 ב"ר פי"ג, יד. 34) האזינו לב, ב. (35 תענית ג, א. 36) ראה מורה נבוכים ח"ג פל"ד. (37) ראה לקו"ת פ' ראה כו, א. כז, ד. ובכ"מ. (38) ראה גם המשך והחרים תרל"א פנ"ב. (39) סה"מ תרכ"ז ע' רצט.

ש"פ במדבר, מבה"ח סיון, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

שכאמור גם גדולי התנאים כרבי עקיבא ורבי אליעזר הגדול, ולא רק רשב"י,
 עסקו בלימוד פנימיות התורה אף-על-פי-כן לא היה אצלם לימוד
 פנימיות התורה בגלוי, מצד ההגבלה שהטילו חכמינו ז"ל על
 העיסוק בעניינים אלה באמרום שְׁאִין דוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֵׂה מְרַכְּבָה
 כו'⁴⁴, (ובלשון המשנה: "אין
 דורשין בעריות בשלושה ולא במעשה
 בראשית בשניים ולא במרכבה
 ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין
 מדעתו"). מה-שְׁאִין-כֵּן אֶצֶל
 רבי שמעון בן יוחאי היה
 לימוד פנימיות התורה בגלוי
 וְאֵף שָׁגם אֶצֶל רבי שמעון
 בן יוחאי היו הגבלות
 מסוימות, שְׁלֵמֵד פנימיות התורה
 רק עם הַחֲבֵרָא חבריו ותלמידיו
 שהיו קדושים ונעלים מאד וְאָמַר
 שְׂרַבִּי אָבָא יְכַתּוּב וְכוּ' וּשְׂאָר
 חֲבֵרָא יִרְחֲשׁוּן בְּלַבְיָהוּ⁴⁵
 ירחשו בליבם ואפילו לא יבטאו את
 הדברים בפיהם, ואם כן הגלוי היה
 מוגבל הרי עֵצֶם הַלִּימוֹד עם
 הַחֲבֵרָא, שְׁהִיו יוֹתֵר מְשַׁלְּשָׁה
 (שְׂבַעָה או עֶשְׂרֵה)⁴⁶, הרי זה
 פְּכָר בְּאוֹפֵן שֶׁל גִּילוי שלא
 מצינו דוגמתו אצל שאר התנאים,
 ועוד זאת, העיסוק של רשב"י
 בלימוד פנימיות התורה התייחד גם
 בכך שְׁחִיבֵר פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה
 עם גִּלְיָא דְתוֹרָה, ולמד את
 שתייהן כאחת לא כשני דברים נפרדים
 ובְּאוֹפֵן שְׁנַמְשֵׁף וְחָדֵר הַלִּימוֹד
 של רשב"י לא נשאר כדבר רוחני
 מופשט אלא ירד ופעל גם בְּעוֹלָם.
 ולכן היה בכחו לפעול יְרִידַת
 גְּשָׁמִים בְּעוֹלָם עַל-יְדֵי
 אֲמִירַת תּוֹרָה, שהיא השפעה
 בדרך מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה, דָּאָף
 שְׁהָעוֹלָם לֹא נִזְדַּבֵּף עֲדִין,
 ומצד מצבו הנחות של העולם לא היה
 צריך לרדת גשם מְלַמְעֵלָה.
 נְמַשֵּׁף בּוֹ עֲנִין הַגְּשָׁמִים מְלַמְעֵלָה על דרך המבואר לעיל לגבי
 השפעת התורה והשפעת הברכה בדרך מלמעלה למטה מבלי להתחשב
 במעמדו ומצבו של העולם.

עַל-יְדֵי אֲמִירַת תּוֹרָה הָיָה עַל-יְדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי
 דְּוָקָא ולא מצינו בשאר התנאים והאמוראים שהורידו גשמים על ידי דברי
 תורה הוא לְפִי שְׁעָסְקוּ של רבי שמעון בר יוחאי בְּתוֹרָה הָיָה
 בְּאוֹפֵן שְׁחִיבֵר סְתִים וְגִלְיָא⁴⁰ את החלק הסתום והנעלם של
 התורה, הסוד והקבלה, עם החלק
 הגלוי של התורה.
 והולך ומבאר את עניינו המיוחד של
 רשב"י בחיבור "סתים" ו"גליא" של
 התורה:
 וְהֵעֵנִין בְּזוֹהַ, דְּהֵנָּה אֶף-עַל-פִּי
 שְׁהִיו עוֹד כְּמָה וְכְמָה תְּנָאִים
 גְּדוּלִים, וּבִפְרָט רַבִּי עַקִּיבָא שְׁהָיָה רַבּוֹ שֶׁל רַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, וּכְפִי שְׁאָמַר לְתַלְמִידָיו שְׁנוֹ
 מְדוּתִי, שְׁמְדוּתִי תְרוּמוֹת מְתוּרוֹמוֹת מְדוּתִי שֶׁל
 רַבִּי עַקִּיבָא⁴¹, וְעַל-אַחַת-כְּמָה-וְכְמָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 הַגְּדוֹל שְׁהָיָה רַבּוֹ שֶׁל רַבִּי עַקִּיבָא, וְלָמְדוּ גַם
 פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, וּכְפִי שְׁמַצִּינוּ⁴² שְׁפָאָשֵׁר רַבִּי
 עַקִּיבָא שְׁמַע סוּדוֹת הַתּוֹרָה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים זָלְגוּ
 עֵינָיו דְּמַעוֹת, וְיָדוּעַ⁴³ שְׁעֵנִין הַדְּמַעוֹת הוּא
 מְמוֹתְרֵי מוֹחִין, שְׁזָהוּ מֵצַד גּוֹדֵל הַגִּילוי, יוֹתֵר
 מְמָה שְׁהַמוּח יְכוּל לְסַבּוֹל כּוּ', אֶבֶל אֶף-עַל-פִּי-
 כֵּן לֹא הָיָה אֶצֶל־לִימוֹד פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה בְּגִלְיָא,
 מֵצַד הַהִגְבְּלָה שְׁאִין דוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֵׂה מְרַכְּבָה
 כו'⁴⁴, מה-שְׁאִין-כֵּן אֶצֶל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי
 הָיָה לִימוֹד פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה בְּגִלְיָא וְאֵף שָׁגם
 אֶצֶל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי הָיוּ הַגְּבִלוֹת, שְׁלֵמֵד
 רק עם הַחֲבֵרָא, וְאָמַר שְׂרַבִּי אָבָא יְכַתּוּב וְכוּ'
 וּשְׂאָר חֲבֵרָא יִרְחֲשׁוּן בְּלַבְיָהוּ⁴⁵, הרי עֵצֶם
 הַלִּימוֹד עם הַחֲבֵרָא, שְׁהִיו יוֹתֵר מְשַׁלְּשָׁה
 (שְׂבַעָה או עֶשְׂרֵה)⁴⁶, הרי זה פְּכָר בְּאוֹפֵן שֶׁל
 גִּילוי, ועוד זאת, שְׁחִיבֵר פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה עם
 גִּלְיָא דְתוֹרָה, ובְּאוֹפֵן שְׁנַמְשֵׁף וְחָדֵר גַּם בְּעוֹלָם.
 ולכן היה בכחו לפעול יְרִידַת גְּשָׁמִים בְּעוֹלָם
 עַל-יְדֵי אֲמִירַת תּוֹרָה, מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה, דָּאָף
 שְׁהָעוֹלָם לֹא נִזְדַּבֵּף עֲדִין, מְפַל-מְקוֹם נְמַשֵּׁף בּוֹ
 עֲנִין הַגְּשָׁמִים מְלַמְעֵלָה.
 כלי למטה לקבל השמחה או היא מתפשטת ונותנת מוחין חדשים. וכן על ידי
 זה מתפשט רוח החיים לרשן עצם כנ"ל, אבל כשהכלי שלמטה קטן מהכיל,
 אזי מתקבץ במוח ודוחה המתורות בליחות הדמעות..." אֶבֶל למרות

40 ושם: שהם ב' הבחי' שבמוצע דתורה, עיי"ש בארוכה. 41 גיטין סז, א. 42 זח"א צח, ב. 43 ראה תו"א וישלח כו, א. מג"א צו, ג. וראה סה"מ ה'ש"ת ע' 145. 44 משנה חגיגה יא, ב. 45 אדרא זוטא בזח"ג רפז, ב. 46 ראה אדרא רבא

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף בְּגוֹדֵל הַחִידוּשׁ הַמִּיּוּחָד וְהוֹצֵא מִן הַכֹּלֵל שֶׁל פְּעוּלַת
 2 רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי בְּעוֹלָם בְּאֹפֶן דְּמִלְמַעְלָה לְמַטָּה,
 3 שְׁנוּסָף לְכָף שֶׁהָעוֹלָם לֹא נִזְדַּבֵּף עֲדִין, וּמִצַּד עֲצָמוּ הָעוֹלָם אֵינְנו
 4 רְאוּי לִקְבֹּלַת הַשֶּׁפַע, כִּכֵּל זֹאת הֵייתָה הַשֶּׁפַעָה שֶׁל יְרִידַת גַּשְׁמִים בְּדֶרֶךְ שֶׁל
 5 מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, וּבִנְוֹסָף לִכְךָ הִנֵּה
 6 גַּם עֲנִינוּ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 7 יוֹחָאי עֲצָמוּ לֹא נִמְשָׁף בְּגִילוּי
 8 בְּעוֹלָם, וְהָעוֹלָם לֹא יָדַע וְלֹא חָכַר
 9 אֶת מַעֲלָתוֹ וּמְהוּמוֹ כַּמּוֹבֵן מִמֶּה
 10 שֶׁכְּתוּב בִּירוּשְׁלַיִם⁴⁷ שֶׁפָּאָשֵׁר
 11 רַבִּי עֲקִיבָא סָמַךְ אֶת רַבִּי
 12 מְאִיר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר:
 13 יֵשֵׁב רַבִּי מְאִיר תְּחִילָה וּבִכֵּן
 14 רַבִּי עֲקִיבָא כִּיבַר אֶת רַבִּי מְאִיר יוֹתֵר
 15 מֵאֲשֶׁר אֶת רַשְׁבַּי. בְּאֶמְרוֹ לְרַבִּי
 16 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי: דִּבֶּךָ שְׂאֲנִי
 17 וּבִרְבִּיאָךְ מִכִּירִין כּוֹחֶךָ וְאֵין צוּרָךְ
 18 שְׂגַם אַחֲרַיִם יָדְעוּ אֶת גּוֹדֵל מַעֲלָתוֹ,
 19 וְהִנֵּנוּ, שְׂאֵין זֶה בְּגִילוּי
 20 בְּעוֹלָם, אֲלֵא גְדוּלְתוֹ נַעֲלַמְתָּ וְנִסְתַּרְתָּ
 21 וּמִכְּפֶלֶת-מְקוֹם לְמֹרֹת שֶׁמִּצַּד עֲצָמוֹ
 22 הוּא נִעַל וּמְרוּחֶךָ מִן הָעוֹלָם וּמַעֲלָתוֹ
 23 לֹא הֵייתָה גְלוּיָהּ פֶּעַל רַבִּי
 24 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי בְּעוֹלָם
 25 בְּאֹפֶן דְּמִלְמַעְלָה לְמַטָּה.
 26 (ד) וּמִמְשִׁיף בְּמֵאמְרֵי³⁹ לְבָאָר
 27 עֲנִין הָעֲלָאָת מִיין-נוֹקְבִין,
 28 הַתְּעוּרוֹת מִלְמַטָּה לְמַעֲלָה (הַנְּקִרְאָת
 29 מִימֵ-נִקְבִיִּים וְהַכּוּוּנָה לְהַתְּעוּרוֹת מִצַּד
 30 הַתְּחַתּוֹן, הַמִּקְבֵּל, שֶׁנִּמְשַׁל לְנִקְבָה,
 31 בְּחִינַת מִקְבֵּל לְעוֹמֵת הַזִּכֹּר, בְּחִינַת
 32 מִשְׁפִּיעַ) שֶׁל הַתְּבַרְיָא חֲבֵרֵי
 33 וְתַלְמִידֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁשִּׁבְּחוּ אוֹתוֹ
 34 בְּעֶסֶק תּוֹרָתוֹ (וּכְמוֹ לְמַשֵּׁל אַחַד
 35 הַשִּׁבְחִים שֶׁתַּלְמִידֵי רַשְׁבַּי שִׁיבְּחוּ אוֹתוֹ
 36 הֵיחָא שְׂאֵמְרוּ מֵאֵן פְּנֵי הָאָדוֹן
 37 הַיְיָ⁴⁸ מִיְהוּ "פְּנֵי הָאָדוֹן ה'?" דָּא
 38 זֶה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי⁴⁹),
 39 שְׁעֲנִין זֶה הַשִּׁבְחִים הַמִּיּוּחָדִים
 40 שֶׁהַחֲבֵרִים וְהַתַּלְמִידִים אֲמָרוּ עֲלֵיו הִנֵּה
 41 כְּבָדֵי לְהַגְבִּיֵה אֶת נִשְׁמַת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי לְדִרְגָה גְבוּהָה
 42 עוֹד יוֹתֵר מִכְּפִי שְׁהִיא מִצַּד עֲצָמָה, דָּאָף שֶׁשִּׁשְׂרוּ הִנֵּה מִבְּחִינַת שֵׁם

מ"ה, כאשר שם הוי' נכתב במילוי אותיות אל"ף (כך: יו"ד ה"א וא"ו ה"א)
 הרי הוא בגימטריא מ"ה (45). הרי גם בחינת כח מ"ה, חקמה
 עילאה, החכמה העליונה (הנקראת "כוח מה" על שם שהיא בביטול
 לאלוקות, ו"מה" עניינו ביטול, כמו שכתוב "ונחנו מה") היא פאין-ערוף
 ללא כל יחס והשוואה לאור אין-
 סוף עצמו שלמעלה מכל ציור
 והגדרה, פידוע בענין הפירוש
 הפנימי של הכתוב החקמה מאין
 תמצא⁵⁰, שהתהוות החקמה
 בתור כוח מוגדר מבחינת אין
 האין-סוף הבלתי מוגדר היא על-
 דרך מציאה כו'⁵¹, שלא באה
 כתוצאה ממאמץ והשתדלות ואין לה
 סיבה ומקור, וכך הקשר בין החכמה
 ומקורה באור אין-סוף לא נראה וניכר,
 וכיון שבין החכמה והאין-סוף יש פער
 וריחוק עצום, הרי אף שרשב"י היה
 במעלת החכמה ("כח מה", מדרגת שם
 מ"ה), עדיין היה מקום שיתעלה לאין
 שיעור ולכן על-ידי השבחים
 ששיבחו את רבי שמעון בן
 יוחאי בעסק תורתו, העלו
 אותו למדרגה גבוהה עוד יותר מכפי
 שהיה מצד עצמו על-מנת לקשרו
 באור אין-סוף ברוף-הוא,
 שתשרה בעסק תורתו בחינת
 הפתר שלמעלה מהחכמה (שמשם
 מהאין-סוף עצמו שלמעלה מעשר
 הספירות שהחכמה היא הראשונה
 שבהן נמשך הביטול של האדם
 הלומד תורה כאשר הוא עוסק
 בדיבור התורה בבחינת תען
 לשוני אמרתך, שלא תהיה לו
 תחושה של חידוש דבר אלא לאמר
 מה שפכר נאמר על ידי הקדוש
 ברוך הוא (כ"ל סעיף ב), שזהו
 בחינת מדבר⁵² "דבר" בתוספת
 מ"ם שבאה להקטין את הענין,
 להורות על הביטול, כמבואר לעיל).
 וזהו גם מה שמצינו שרבי
 יהודה הוה קארי ליה, והינו, פי
 כמו שבשפת יש מה שמקדשא וקמא⁵⁴, מקודשת וקיימת מצד

בזח"ג קכו, ב. אדרא זוטא שם. 47) סנהדרין פ"א ה"ב. 48) תשא לד, כד. 49) זח"ב לח, א. וראה גם המשך והחרים שם.
 50) איוב כח, יב. 51) ראה תו"א מגילת אסתר צ, ב. לקו"ת פ' ראה כו, ד. ובכ"מ. 52) ראה הוספות לתו"א יתרו קט, א.
 53) זח"ג קמד, ב.

ביאור בדרך אפשר

1 עצמה (בשונה מהמועדים שבני ישראל הם הקובעים את זמן החג על ידי
 2 קידוש החודש שנעשה בבית דין, קדושת השבת היא ביום קדוש וקבוע מצד
 3 עצמו) ויש מה שמוסיפין על-ידי העבודה, בנוסף לקדושת השבת
 4 מצד עצמה יש קדושה של שבת שנוספת כתוצאה מעבודתם של בני ישראל
 5 ('תוספת שבת'), כמו שכתוב⁵⁵
 6 וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת
 7 לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת, היינו שבני
 8 ישראל עושים, כביכול, את השבת,
 9 כמו בן החבריא של רשב"י,
 10 על-ידי ההילול והשִׁבּוּחַ שאמרו
 11 על רשב"י פִּעְלוֹ יִתְרוֹן בְּרַבִּי
 12 שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָי בְּעֶסֶק
 13 תוֹרָתוֹ, תוספת ומעלה שלא הייתה
 14 בו מצד עצמו. [וילהעיר גם
 15 מְהַשְׁיִכּוֹת המיוחדת תוֹרָה
 16 לַשַּׁבָּת, כְּמֵאֵמֶר רַבּוּתֵינוּ
 17 ז"ל⁵⁶ דְּלְכוּלֵי-עֲלָמָא לְכַל
 18 הדעות בְּשַׁבָּת נִיתְּנָה תוֹרָה
 19 לְיִשְׂרָאֵל, וגם בתורה מצינו
 20 ענין דומה למבואר כאן לגבי שבת
 21 שְׁנוֹסֵף עַל מַעְלָתָהּ של התורה
 22 מִצַּד-עֲצָמָהּ שֶׁהִיא דִּבְרֵי הַוּוֹי'
 23 כו', הנה ישאל על-ידי
 24 עֲבוֹדָתָם בלימוד ועסק התורה
 25 פועלים עליוי נוסף בתורה,
 26 שלא קיים בה מצד עצמה, כפי
 27 שִׁמְצִינוּ בְּדוֹד שֶׁהִיא מִחִבְר
 28 תוֹרָה שְׁלֹמֶעֱלָה בְּקוּדְשָׁא-
 29 בְּרִיךְ-הוּא⁵⁷, לימוד התורה של
 30 דוד המלך היה באופן כזה שהיה פועל
 31 חיבור וייחוד בין התורה כפי שהיא
 32 למעלה עם הקדוש-ברוך-הוא ובכך
 33 היה מוסיף וממשיך בתורה (החכמה
 34 העליונה) גילוי והשראה של אור אין
 35 סוף שלמעלה מהתורה וְהִינּוּ עַל-
 36 יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה לְשִׁמָּה, לְשֵׁם הַתּוֹרָה, כדי להוסיף בתורה
 37 לְהַמְשִׁיךְ תוֹסֶפֶת אֹרֶךְ אֲלוּקֵי אִינְסוּפֵי בַתּוֹרָה⁵⁸, וְכֵן עַל-יְדֵי
 38 בְּרַכַּת הַתּוֹרָה, שְׁמוּרָה עַל הַרְגֵשׁ חֲבִיבוֹת וּמַעְלַת הַתּוֹרָה,
 39 פועלים גם כן תוספת ויתרון בתורה שלא קיימים בה מצד עצמה כְּמֵבֹאֵר
 40 בְּתַלְמִידֵי רַבֵּינוּ יוֹנָה⁵⁹].

ביאור בדרך אפשר

1 וּמוֹסִיף בְּמֵאֵמֶר⁶⁰, שְׁזָהוּ דְּבְרֵי הַשֶּׁבַח שֶׁתַּלְמִידֵי רַשְׁבִּי אָמְרוּ עָלָיו
 2 הוּא גַם עַל-דֶּרֶךְ מֵאֵמֶר חֲכָמֵינוּ ז"ל מִתַּלְמִידֵי יוֹתֵר מִכּוֹלָן⁶¹,
 3 כלומר, שעיקר היתרון והתוספת בלימוד התורה היא על ידי הלימוד עם
 4 תלמידים (ובלשון הגמרא: "אמר רב נחמן בר יצחק: למה נמשלו דברי תורה
 5 כעץ, שנאמר עץ חיים היא למחזיקים
 6 בה, לומר לך: מה עץ קטן מדליק את
 7 הגדול - אף תלמידי חכמים, קטנים
 8 מחדרים את הגדולים. והיינו דאמר רבי
 9 חנינא: הרבה למדתי מרבותי ומחבירי
 10 יותר מרבותי, ומתלמידי יותר מכולן").
 11 וְכִידּוּעַ שְׁבִמְקוֹם שְׁיִישׁ
 12 מְשַׁפֵּיעַ וּמְקַבֵּל שְׁעוֹמֵד הֵכֵן לְקַבֵּל
 13 ולקלוט את השפעת המשפיע, נִשְׁפָּע
 14 תוֹסֶפֶת וְרִבּוּי שְׁפָע⁶² יותר
 15 מאשר במצב בו אין למשפיע למי לתת
 16 ולהשפיע. וּבְפִרְטוּת יוֹתֵר,
 17 פעולת המקבל בתור גורם לתוספת
 18 השפעה מהמשפיע הִנֵּה מְלַבֵּד
 19 תוֹסֶפֶת הַשְּׁפָעָה שְׁנַעֲשִׂית
 20 מִצַּד כְּלָלוֹת וְעַצֵּם הַחִיבּוּר
 21 דְּמְשַׁפֵּיעַ וּמְקַבֵּל, נִיתְּוֹסֵף עוֹד
 22 יוֹתֵר וְבָאָה תוֹסֶפֶת שֶׁל הַשְּׁפָעָה
 23 גדולה יותר עַל-יְדֵי אֲמִירַת
 24 הַשְּׁבָחִים שֶׁהַמְקַבֵּל אוֹמֵר עַל
 25 הַמְשַׁפֵּיעַ, שְׁעַל-יְדֵי-זָה
 26 מְעוֹרְרִים כַּחוֹת נַעֲלָמִים
 27 שְׁבִדּוֹן כֻּלָּם נִסְתָּרִים בַּמְשַׁפֵּיעַ וְלֹא
 28 בְּאִים לִידֵי בִיטוּי, וְעַד שְׁמַגִּיעִים
 29 בְּהַעֲצָם שֶׁל הַמְשַׁפֵּיעַ וְגוֹרָמִים
 30 לַהֲשַׁפְּעָה שֶׁל הַעֲנִינִים הַכִּי עֲמוּקִים
 31 וְהַכִּי פְּנִימִים שְׁקִימִים בּוֹ, וְעַל-דֶּרֶךְ
 32 הָעֲנִין דְּקָרִיאַת הַשֵּׁם שְׁעַל-
 33 יְדֵי-זָה הָאָדָם נִפְנָה בְּכָל
 34 עֲצָמוֹתוֹ⁶³ כְּמֵבֹאֵר בַּחֲסִידוֹת שֶׁמִּצַּד
 35 אַחַד שֶׁם הָאָדָם הוּא עֲנִין חִצּוֹנִי וְטַפֵּל
 36 לְגַבֵּי עַצֵּם מֵהוֹתוֹ אֲבָל מִצַּד שְׁנֵי כֹּאשֶׁר קוֹרְאִים לָאָדָם בְּשֵׁמוֹ הוּא פוֹנֵה וְנִעֲנֵה
 37 לְקָרִיאָה, הֵרִי לֹא רַק חֶלֶק מוֹעֵץ וְחִצּוֹנִי מִמֶּנּוּ פוֹנֵה הוּא, הוּא פוֹנֵה "בְּכָל
 38 עֲצָמוֹתוֹ", וְכֵן גַּם לְעֲנִינֵי הַהֲתַעַרְרוֹת שֶׁנִּפְעֵלָת בַּמְשַׁפֵּיעַ עַל יְדֵי הַמְקַבֵּל
 39 בְּאֲמִירַת חֲבִיבוֹת שֶׁאֵינָה מְעוֹרֵרֵת רַק בְּאוֹפֵן חִצּוֹנִי וְשִׁטְחִי אֲלֵא עַד
 40 לְעֲנִינִים הַכִּי עֲמוּקִים וְהַכִּי פְּנִימִים כִּי הַדְּבַר מְגִיעַ עַד עֲצָמוֹתוֹ שֶׁל הַמְשַׁפֵּיעַ.

(54 ביצה יז, א. 55) תשא לא, טז. 56) שבת פו, ב. 57) ראה זח"ג רכב, ב (ברע"מ). ספר הבהיר (סנ"ח) סקצ"ו ובאור הבהיר. לקו"ת שלח מז, ג. שם נא, א. 58) ראה לקו"ת ויקרא ה, א. 59) הובא בר"ן נדרים פא, א. 60) סה"מ תרכ"ז ע' ש. 61) תענית ז, א. 62) תו"א תצוה פב, ד. 63) ראה לקו"ת בהר מא, ג. סה"מ תרל"ב ח"א ע' קלא.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְעַל-פִּי־זָה יוֹכֵן שְׁגָם מַעֲלַת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי שְׁבַעֲסָק
 2 תּוֹרָתוֹ יוֹכַל לְהוֹרִיד גְּשָׁמִים, שֶׁהִיא כִּאֲמוֹר מַעֲלָה מִיּוֹחָדָת שֶׁלֹּא מִצִּיּוֹ
 3 דּוֹגְמָתָה אֲצִל שְׂאֵר הַתְּנַאִים זֶהוּ בְּצִירּוֹף תְּלִמִידָיו, הֵן עַל-יְדֵי־זָה
 4 שְׁמַקְבְּלִים מִמֶּנּוּ, וְעֵצֶם מִצִּיאוֹת הַמִּקְבֵּל פּוֹעֵלֶת חוֹסֶפֶת בְּמִשְׁפִּיעִי וְהֵן
 5 וּבְעִיקָר עַל-יְדֵי אֲמִירַת
 6 הַשְּׁבָחִים כּוֹ' שְׂכֵאמוֹר מִגִּיעָה
 7 וּמַעוֹרֵרֶת אֶת עֵצֶם הַמִּשְׁפִּיעִי.
 8 (ה) וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף, שְׂאֵף-עַל-פִּי
 9 שְׁהַמְשִׁיכָה וְהַשְׁפַּעָה מִלְּמַעֲלָה
 10 לְמִטָּה עַל-יְדֵי אֲמִירַת תּוֹרָה,
 11 לְלֹא עֲבוֹדַת הַמִּטָּה וּמִבְּלִי
 12 לְהַתְחַשֵּׁב בַּמַּעֲמָדוֹ וּמִצְבוֹ, כִּךְ
 13 שֶׁהַשְׁפַּעָה תֵרֵד וְתוֹמֶשֶׁךְ אֶפִּילוֹ אִם
 14 הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן עֲדִיין לֹא הִתְעַרַן
 15 וְהוֹדוּךְ, הוּא עֲנִין נַעֲלָה
 16 שְׁנִתְחַדַּשׁ עַל-יְדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן
 17 בֶּן יוֹחָאי דְּרִיקָא, וְלֹא מִצִּיּוֹ
 18 דּוֹגְמָתוֹ אֲצִל תְּנַאִים אַחֲרִים
 19 וּבְמִבּוֹאֵר בְּמֵאמְרֵי, שְׁעַל-זָה
 20 הֵיטָה בְּקִשְׁת מִשָּׁה הַמְסוּפֶרֶת
 21 כְּתוּרָה בְּפִרְשָׁת וְאַתְחַנֵּן שְׁיִכְנִיס
 22 הוּא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָן,
 23 לְפִי שְׂרָצָה מִשֶּׁה רַבּוֹ הַנְּחִיל
 24 בָּהֶם כִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַכֹּחַ הַמִּיּוֹחָד
 25 הַזֶּה, מֵעִין כּוּחוֹ שֶׁל רַשְׁבִּי שְׁיּוֹכְלוֹ
 26 לְהַמְשִׁיף עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא
 27 הַמִּשְׁכָּה וְהַשְׁפַּעָה מִלְּמַעֲלָה לְמִטָּה
 28 הַמְשַׁכֵּת אֹרֵךְ אֵינִי-סוֹף בְּמַדְרַגָּה
 29 נַעֲלִית בִּיחֹר, הָאוֹר הַנִּמְשָׁךְ בְּדֶרֶךְ כֹּלל
 30 לֹא עַל יְדֵי עֲבוֹדָה מִצַּד הָאָדָם אֵלָּא
 31 בְּבַחֲיַנַּת אֲתַעְרוּתָא דְּלַעֲיִלָּא
 32 מִצַּד-עֲצָמָה מְלַמְעָלָה לְמִטָּה
 33 (שְׁזָהוּ שְׁבַקְשַׁת מִשֶּׁה לְהַכְנִיס אֶת בְּנֵי
 34 יִשְׂרָאֵל לְאַרְץ נְאֻמָּה כְּתוּרָה בְּלִשׁוֹן
 35 וְאַתְחַנֵּן, הַהוֹרֹת שֶׁהַבִּקְשָׁה הִיטָה
 36 לְקַבֵּל מִתְּנַת חֲנָם⁶⁴ שֶׁלֹּא נִיתַנְת
 37 כְּתוֹצָא מִפְּעוּלָה שֶׁל מִקְבֵּל הַמִּתְנָה,
 38 אֵלָּא שֶׁהוּא עֲנִין בְּחֵינַת
 39 אֲתַעְרוּתָא דְּלַעֲיִלָּא שְׁמַצַּד-
 40 עֲצָמָה⁶⁵ וְלֹא "אֲתַעְרוּתָא דְּלַעֲיִלָּא" שְׂבָאָה כְּתוֹצָאָה וּבַעֲקוּבֹת "אֲתַעְרוּתָא
 41 דְּלַתְתָּא"), אֲבָל לְמַעֲשֵׂה מִשֶּׁה רַבּוֹ
 42 יִשְׂרָאֵל הִיּוֹ בְּדַרְגָּה כּוֹ לֹא נִתְקַבְּלָה, אֵלָּא נְאֻמָּר לּוֹ עֲלָה רֹאשׁ

הַפְּסָגָה וְשֹׂא עֵינֶיךָ וּרְאָה אֶת הָאָרֶץ⁶⁶, שְׁעַל-יְדֵי הָרְאִיָּה
 שְׂרָאָה אֶת הָאָרֶץ מִרְחֹק, הַמְשִׁיף בְּחֵינָה זֶה שֶׁל הַכּוֹחַ לְפַעוֹל
 הַמִּשְׁכָּה מִמְדַרְגָּה עֲלִיונָה כּוֹ שֶׁבְּדֶרֶךְ כֹּלל בָּאָה רַק בְּ"אֲתַעְרוּתָא דְּלַעֲיִלָּא"
 עַל-כָּל-פְּנִיִם בִּיחִידֵי סְגוּלָה, כְּמוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי
 וּבְחֵבְרֵי שְׁתוֹרְתָם אוּמְנוֹתָם⁶⁷,
 וְכִיּוֹן שֶׁלִּימוֹד הַתּוֹרָה שֶׁלָּהֶם הוּא
 בְּדַרְגָּה כֹּל כִּךְ נַעֲלִית נִיתַן לְאוֹתָם יַחֲדֵי
 סְגוּלָה הַכּוֹחַ הַמִּיּוֹחָד הַזֶּה שְׁיּוֹכְלוֹ
 לְהַמְשִׁיף עַל-יְדֵי תּוֹרָתָם
 אֲתַעְרוּתָא דְּלַעֲיִלָּא מִצַּד-
 עֲצָמָה מְלַמְעָלָה לְמִטָּה,
 שְׁזָהוּ גַם עֲנִין הָרְאִיָּה
 שְׁמַלְמַעָלָה לְמִטָּה, רֹאֵיָּה הִיא
 תְּפִיסָה וְקְלִיטָה טוֹבָה וְנַעֲלִית בְּדַבָּר
 וְכּוּחָה גְּדוֹל כְּמוֹ הַמִּשְׁכָּה וְהַתְּגַלּוֹת
 מִלְּמַעֲלָה, יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהָאָדָם מְסוּגֵל
 לְפַעוֹל וְלַהֲמִשִּׁיךְ בְּ"אֲתַעְרוּתָא דְּלַתְתָּא"
 אֲבָל בְּנוֹגַע לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 נְאֻמָּר⁶⁸ וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע
 גּוֹ', עֲנִין הַשְּׁמִיעָה שֶׁלְּמִטָּה מֵעֲנִין
 הָרֹאֵיָּה שֶׁהוּא עֲנִין הַהֲבָנָה
 וְהַשְּׂגָה בְּלִבְד (שְׁמַלְמַטָּה
 לְמַעֲלָה וְהוּא מוֹגְבֵל לְפִי יְכוֹלֵת
 הַקְּלִיטָה וְהַתְּפִיסָה שֶׁל הָאָדָם), וְלֹא
 עֲנִין הָרְאִיָּה, וְאִם כֵּן נִמְצָא שֶׁהַכּוֹחַ
 הַמִּיּוֹחָד הַזֶּה שֶׁל פְּעוּלֹת "אֲתַעְרוּתָא
 דְּלַעֲיִלָּא" עַל יְדֵי לִימוֹד הַתּוֹרָה לֹא נִיתַן
 לְכָל אַחַד וְאַחַד מִיִּשְׂרָאֵל, מִכָּל-
 מְקוֹם עַל-יְדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 יוֹחָאי נַעֲשֵׂה פְּתִיחַת הַצְּנוּר
 הַיֵּינוּ שֶׁלֹּאחַר שֶׁהוּא פֹּעֵל זֹאת בְּגִלְל
 גְּדוֹלְתוֹ הַמִּיּוֹחָדָת, כְּכֹר נִפְתַּח הַצִּיּוּר
 וְנִסְלַל הַדֶּרֶךְ שְׂכוֹלִים יוֹכְלוֹ לַעֲשׂוֹת
 זֹאת (פְּדִיעַ הָעֲנִין דְּפִתַּח
 כּוֹ'⁶⁹ מֵאֲמָרִים רַבִּים בְּזוּהַר מִתְחַלִּים
 בְּמִילָה "פִּתַּח", כְּמוֹ "פִּתַּח אֵלִיָּהוּ"
 וְכַדּוּמָה, וּמִבּוֹאֵר עַל כֵּךְ בְּחִסְדוֹת כִּי
 הַבִּיטוּי מִתְּפָרֵשׁ גַּם מִבּוֹכֵן זֶה שְׁעַל-יְדֵי
 הָאֲמִירָה וְהַפְּעוּלָה שֶׁל תְּנָא אוֹ חֲכָם
 פְּלוּנִי, הָעֲנִין 'פִּתַּח' וְנַעֲשֵׂה נַחֲלַת (הַכֹּלל) לְכָל יִשְׂרָאֵל, שְׁגָם אֲצִלָּם
 יְהִיָּה שִׁיף עֲנִין זֶה לְפַחֲוֹת בְּמִידָה מְסוּיָמָת.
 וְכַפִּי שְׁמַצִּינוּ עַל-דֶּרֶךְ-זָה בְּנוֹגַע לְהֲבָנָה בְּתוֹרָה, שִׁפְתִּיחַת'

(64 ואתחנן ג, כג ובפרש"י. 65) לקר"ת ואתחנן ג, א. 66) ואתחנן שם, כז. 67) ראה שבת יא, א. 68) ואתחנן ד, א. 69) ראה סד"ה כי כאשר השמים החדשים תרע"ח.

ש"פ במדבר, מבה"ח סיון, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 העניין על ידי חכם גדול במיוחד סללה את הדרך להבנת העניין לכולם
2 שְׁהִיבִית יוֹסֵף טָרַח וַיִּגַע עַד שָׂבָא עַל פִּירוּשׁ אֵיזָה מֵאָמֶר,
3 וְאַחֲרֵיכֶן שָׁמַע אוֹתוֹ פִּירוּשׁ מֵאַחֲרִים שֶׁהִדְבֵּר בָּא לָהֶם לֵאל
4 יגִיעָה, וַנִּצְטַעֲרַע עַל כֵּךְ שֶׁנֶּאֱלָץ לְהִתְאָמֵץ וְלִהְיוֹת יגִיעַ עַל הַבְּנֵי הַדְּבָר. וְאָמַר
5 לוֹ הָאָרִיז"ל אַתָּה פִּתְחָתָּ
6 הַצְּנוּר⁷⁰ וְאֵלֶּה שֶׁהִשִּׁיגוּ אֶת הַבְּנֵי
7 הַדְּבָר לֵאל יגִיעָה, עֲשׂו זֹאת הַדְּרוֹת
8 לְכֵךְ שֶׁהִבִּית יוֹסֵף כִּבְר ה'וֹרִיד' אֶת
9 הַבְּנֵי הַדְּבָר לְעוֹלָם וְעֵשָׂה זֹאת לְנַחֲלַת
10 הַכֹּלֵל.
11 וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה בְּדוּמָה לֵאמֹר עַל
12 הַיְבִית יוֹסֵף שֶׁהִדְרוֹת לְפַעֲלוֹתָיו, הִדְבֵּר
13 בָּא לְעוֹלָם וְהִגִּיעַ לְכֹלֵם מִצִּיּוֹנוֹ
14 אֲצֵל הָרֶב הַמְּגִיד⁷¹ מִמְּעוֹרֵיטֵשׁ,
15 שֶׁשָּׁנְפָלָה לוֹ אֵיזָה הַשְּׂגָה
16 הַבְּנֵי מִיִּחוּדֵת בְּעִינֵי תוֹרָה וְחִסְדוֹת
17 בְּמוֹחוֹ, הִיָּה נוֹהֵג לְאוֹמְרָה
18 בְּפֶה, אֵף שֶׁלֹּא יִבְיֵנו
19 הַשְּׂוֹמְעִים כֹּל כֶּךָ, כִּי הִדְבִּירָם הָיוּ
20 נְעִלִים מִיְכוּלַת הַתְּפִיסָה וְהַהֲבֵנָה שֶׁלָּהֶם
21 שֶׁהִיָּה מְדַבֵּר אוֹתָהּ רַק כְּמוֹ
22 בְּפִנֵי עֲצָמוֹ וְאֵם כֵּן לְכֹאוֹרָה לְשֵׁם
23 מֵה הִיָּה צָרִיךְ לִוְמֵר לָהֶם אֵת זֶה,
24 וְהִשְׁמַע זֶה הוּא בְּכַדֵּי
25 לְהַמְשִׁיךְ לְהוֹרִיד וּלְגַלּוֹת אֶת
26 הַהֲשִׁיגָה שֶׁנִּפְלָה לוֹ בְּזֶה
27 הָעוֹלָם, וְאָז אַחֲרַי שֶׁהִדְבֵּר כִּבְר
28 יוֹר' לְתוֹךְ הָעוֹלָם יוֹכֵל אַחֲרַי
29 בְּסוֹף הָעוֹלָם לְהַשִּׁיגָה כו',
30 מִמְּעוֹמוֹ, מֵאַחֲרַי שֶׁכָּבֵר נִמְשָׁכָה
31 בְּעוֹלָם הָזֶה וְלִכֵּן אֵף שֶׁהַשְּׂוֹמְעִים
32 בְּאוֹתָהּ שַׁעַה לֹא הִבִּינוּ אֶת עוֹמֵק
33 הַדְּבָרִים, הֵייתָ תוֹעֵלַת בְּעֵצֵם הַדִּיבּוֹר,
34 כִּי עַל יָדֵי זֶה הִדְבֵּר יוֹר לְעוֹלָם וְנִיתְּנָה
35 הַיְכוּלַת גַּם לְאַחֲרִים לְהִגִּיעַ לְהַשְׁגָּה זֹאת.
36 וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה פִּעַל רַבִּי שֶׁמַּעוֹן
37 בֶּן יוֹחָאי אֲצֵל כֹּל יִשְׂרָאֵל,
38 לֹא רַק יְחִידֵי סְגוּלָה כְּמוֹ הַחֲבֵרִיִּיא
39 שְׁלוֹ אֵלֶּי שֶׁתּוֹרָתָם אוֹמְנוֹתָם,
40 אֲלֵא גַם אֵלֶּי שֶׁעִיָּקֵר עֲבוֹדָתָם
41 הִיא לְהַתְּעַסֵּק בְּעִינֵי הָעוֹלָם,
42 וְלְכֹאוֹרָה אֵין בְּלִימוּד הַתּוֹרָה שֶׁלָּהֶם אֶת
43 הַכּוֹחַ וְהַיְכוּלַת שֵׁשׁ בְּלִימוּד שֶׁל אֵלֹ
44 שֶׁתּוֹרָתָם אוֹמְנוֹתָם שָׁגַם אֲצֵלֵם יוֹכֵל לְהִיָּת עֲנִין הַהֲמַשְׁכָּה וְיִרִידֵת
45 הַשְּׁפַע עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה בְּאוֹפֵן דְּמִלְמַעְלָה לְמִטָּה, גַּם קוֹדֵם

זִיכּוֹן הַתְּחַתּוֹן וְגַם אֵם הַתְּחַתּוֹן לֹא רָאִי לְקַבֵּלַת הַשְּׁפַע הַזֶּה. אֲלֵא
שֶׁבְכֹל זֹאת עֲדִיין יֵשׁ הַבְּדֵל בֵּין אוֹתָם יְחִידֵי סְגוּלָה לְכֹלֵל יִשְׂרָאֵל,
אֵלֹ שֶׁתּוֹרָתָם אוֹמְנוֹתָם נִפְעַל עֲנִין זֶה שֶׁל הַיְכוּלַת לְהַשְּׁפִיעַ
מִלְמַעְלָה לְמִטָּה בְּאִמְצַעוֹת לִימוּד הַתּוֹרָה בְּאוֹפֵן פְּנִימִי, וְהוֹפֵךְ לְהִיָּת חֵלֶק
מִעֲצֵם מַחֲוֹתָם וְאֲצֵל כֹּל שְׂאֵר בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל נִפְעַל עֲנִין זֶה בְּאוֹפֵן
מְקִיף עַל-כֹּל-פְּנִים, וְגַם בְּפוֹעַל
הֵם מְצַלְחִים לְפַעֲלוֹת אֶת הַהֲמַשְׁכָּה הַזֶּה,
כִּלְלוֹת הָעֲנִין רְחוֹק מֵהֶם כְּמוֹ דְבַר
שֶׁנִּשְׂאֵר מְקִיף מִלְמַעְלָה וְלֹא נִכְסֵם
פְּנִימָה אֲבָל מִצַּד שְׁנֵי הַמְּקִיף הוּא
בְּאוֹפֵן שָׁגַם הַמְּקִיף נִמְשָׁךְ
בְּסוֹפוֹ שֶׁל דְבַר עַד לְמִטָּה בִּיּוֹתֵר
וּפוֹעַל בְּפְּנִימִיּוֹת, כְּמִבּוֹאֵר
בְּמִקּוֹם אַחֲרַי.⁷²
וְכֵן גַּם בְּנוֹגַע לְפַעֲלוֹתָם בְּאוֹפֵן
שֶׁל בְּרַכָּה שֶׁנֶּם הִיא הַשְּׁפַע בְּדֶרֶךְ
מִלְמַעְלָה לְמִטָּה (וְלֹא בְּאוֹפֵן שֶׁל
תְּפִלָּה שֶׁהִיא פַּעֲלוֹתָהּ בְּדֶרֶךְ מִלְמַטָּה
לְמַעַל), שֶׁהִיא בְּדֶרֶךְ צִיּוּנִי
(כְּנ"ל סְעִיף ב), שָׁגַם עֲנִין זֶה
שֶׁיָּךְ לְכֹל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְלֹא
רַק לְיְחִידֵי סְגוּלָה מְבַלֵּי הַבֵּט עַל
מַעְמָדוֹ וּמְצַבּוֹ וְאִפִּילוֹ מִי שֶׁמַּעְמָדוֹ
וּמְצַבּוֹ הַרוּחָנִי נְחוּת, יֵשׁ לוֹ אֶת הַיְכוּלַת
לְבַרְךְ (כְּמוֹ בְּרַכַּת כְּהֻנִּים,
שֶׁמְבַלֵּי הַבֵּט עַל מַעְמָדוֹ
וּמְצַבּוֹ הַרוּחָנִי שֶׁל הַכֹּהֵן, וְגַם אֵם
הוּא בְּמַצֵּב רּוּחָנִי נְחוּת הִנֵּה לְהִיָּתוֹ
מִזְרַע אֶהְרֹן, יֵשׁ לוֹ הַכֹּחַ
דְּבַרְכַת כְּהֻנִּים וּבִיְכוּלָתוֹ לְפַעֲלוֹ
הַשְּׁפַע וְהַמַּשְׁכָּה מִלְמַעְלָה לְמִטָּה
בְּדֶרֶךְ צִיּוּנִי, כְּאִמּוֹר לְעִיל), וְהִנֵּנוּ,
שֶׁבְכַחוֹ שֶׁל כֹּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל
יְהִיָּה מִי שִׁיחֵה לְבָרְךָ אֶת רְעֵהוּ,
וְכִמוֹ לְמַשֵּׁל הַאֲפֻשְׁרוֹת הַמִּיּוּחַדֵת
שֶׁקִּיָּמַת לְבַרְךָ בְּהַתְּעוֹדוֹת
חֲסִידִית, פְּדוּעֵי⁷³ בְּסִיפּוּרֵי
רְבוּתֵינוּ נִשְׂאִינוּ עַל הַפְּתִקָּא אֲשֶׁר
מְשָׁמֵי שְׁמִיא נְחִיתָא כו',
שִׁירָדָה מְשָׁמֵי הַשְּׁמַיִם וְבָה נִמְצָא כְּתוּב
שֶׁבְכַחָה שֶׁל הַתְּעוֹדוֹת
חֲסִידִית לְפַעֲלוֹת יוֹתֵר
מִפַּעֲלוֹתָיו שֶׁל מְלֶאךָ מִיְכָאֵל, בְּנוֹגַע
(כְּהַסִּיפּוֹר בְּזֶה), וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה,
מִפַּעֲלוֹתָיו שֶׁל מְלֶאךָ מִיְכָאֵל, בְּנוֹגַע לְרַפְּאוֹת חוֹלִים
(כְּהַסִּיפּוֹר בְּזֶה כִּפִּי שִׁסִּיפּוֹר הַרְבִּי הַרִּי"צ בְּאֶחָד מִמְּכַתְּבָיו: "פַּעַם יִשְׁבוּ

(70) כתר שם טוב סו"ן. (71) מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תסד. (72) ראה גם המשך תרס"ו ע' קכט ואילך. (73) אג"ק אדמו"ר

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 רועה נאמן שמשפיע את המעלות והכוחות שלו לכלל ישראל כשם שרועה
 2 נאמן מפרנס את צאנו, וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה אֲתַפְּשׂוּתָא דְמֹשֶׁה שֶׁבְכָל
 3 דְרָא⁷⁷, כדברי זוהר שבכל דור ודור יש צדיקים גדולי ישראל שהם
 4 'התפשטות' הארה וניצוץ ממשה רבינו וּבִפְרָט רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי
 5 שֶׁבְכַמָּה עֲנִינִים הָיָה כְּמוֹ
 6 מֹשֶׁה⁷⁸, ואצלו הדמיון למשה רבנו
 7 הוא בהדגשה יתירה שְׁעֲנִינוּ הוּא
 8 לְפַעוּל בְּכָל אֶחָד מִצֵּאן
 9 מְרַעִיתוֹ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד
 10 מִיִּשְׂרָאֵל ולהביא אותו למצב שיהיו
 11 לו יכולות וכוחות בדוגמת היכולות של
 12 רשב"י עצמו ובדומה למשה רבינו.
 13 וְלָכֵן לּוֹמְדִים בְּתוֹרָה, לְשׁוֹן
 14 הוֹרָאָה⁷⁹, גַּם אוֹדוֹת הָעֲנִינִים
 15 הַנִּפְלְאִים שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 16 יוֹחָאִי, למרות שלכאורה לא היה
 17 מקום לעסוק בדברים כל כך נעלים
 18 ומופלאים כי מעלתו של רשב"י נעלית
 19 לאין ערוך ממעלתם של אנשים
 20 פשוטים, ובכל זאת עוסקים בעניינים
 21 אלה ולומדים אותם פִּינְיָן שְׁעַל-יְדוֹ
 22 נַעֲשׂוּ שִׁיכִים לְכָל יִשְׂרָאֵל,
 23 עַל-כֵּל-פְּנִים בְּדֶרֶךְ מְקִיף,
 24 וכמבואר לעיל בסופו של דבר גם
 25 ה'מקיף' בא בפנימיות, וְעַד כִּדִּי כֵךְ
 26 שְׁגַם מְאֹמְרוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן
 27 בֶּן יוֹחָאִי: יְכוֹל אֲנִי לְפַטוֹר
 28 אֶת כָּל הָעוֹלָם כּוֹלוֹ מִן
 29 הַדִּין⁸⁰ והכוונה לכל בני ישראל בכל
 30 הדורות עַד הַדּוֹר שֶׁל מְלָכָא מְשִׁיחָא⁸¹, מלך המשיח, דור הגאולה, אף
 31 שזוהו עניין מופלא ביותר ומורה על מעלתו העצומה של רשב"י, למעשה
 32 אפילו הדבר הנעלה והמרומם הזה שִׁיף לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל.
 33 (ו) וַיֵּשׁ לְקֶשֶׁר כָּל הַנֶּ"ל עִם ל"ג בְּעוֹמְרוֹ. וְהָעֲנִין
 34 בְּזָה, דְהֵנִין בְּזָה, דְהֵנִין ל"ג בְּעוֹמְרוֹ
 35 הוּא בְּסַפְרֵי הוֹד שֶׁבְהוֹד, שֶׁכֵּן סְפִירַת הָעוֹמֵר בִּט"ז בְּנִסְחָה
 36 בְּסַפְרֵי חֶסֶד שֶׁבְחֶסֶד וְכך הלאה עַד שֶׁבִלְגַּם בְּעוֹמֵר, ח"י אייר, מגיעים ל"ה הוד
 37 שְׁבָהוֹד "שְׁלֵהִיתוּ גְמַר עֲקָרֵי הַמִּדּוֹת מִתּוֹךְ הַמִּדּוֹת חֶסֶד-גְּבוּרָה"
 38 תְּפִירַת-נְצַח-הוֹד-יְסוֹד מַלְכוּת, הַסְּפִירוֹת שֶׁמִּחֶסֶד וְעַד הוֹד הֵם עֲקָרֵי הַמִּדּוֹת
 39 (ואילו יסוד ומלכות הם עניין נוסף על העיקר, כפי שממשיך) ואם כן "הוד
 40 שְׁבָהוֹד" זו המדרגה של גמר וסיום עיקר המידות חֶסֶד-הוֹד (שְׁהֵרֵי סְפִירַת

1 חסידי רבי מנחם מענדל מהארדאק בהתוועדות וחזרו התורה ששמעו, ובעת
 2 ההיא היה גם רבינו הזקן בהרדאק, ולאחר חזרת התורה פעמיים ושלוש
 3 התחילו לשוחח שיחות קדש, וגם הביאו משקה, בתוך הדברים עמד אחד
 4 החסידים שהיה לא-עלינו בעל ייסורים באיזה מחלה אשר הרופאים לא מצאו
 5 לה מזור והתחיל לבכות ולבקש ברכה
 6 מאת המתוועדים שיברכוהו ברפואה
 7 שלימה. איזה מהחסידים כשמעם
 8 בקשת החסיד התחילו לשחוק ממנו,
 9 וכי אנחנו בכוחנו לברך, מה ראית על
 10 ככה, ואחדים גם התרעמו עליו, שהוא
 11 מאמין באנשים פשוטים כמוהם, כי
 12 הברכות שייכות רק ליחידי סגולה,
 13 צדיקי הדור. אבל החסיד לא שת לבו
 14 אליהם והרכה עור ההפציר, ומתוך
 15 התחננותו נתעורר מאד ויבכה בדמעות
 16 שליש מעומקא דליבא. פלוגת
 17 החסידים בראותם שחברם תמאץ
 18 בבקשתו התחילו לנגן [לשיר], בחשבם
 19 אשר בזה ישקטו וירגיעו רוחו. אז
 20 הכריז כ"ק רבינו הזקן "שא". וידמו
 21 המנגנים, וגם החסיד הבוכה חדל
 22 לבכות. ויאמר רבינו הזקן: אחי ורעי
 23 האם שכחתם אותה הפיתקא אשר
 24 משמי שמיא נחיתא בטל אורות בגזירת
 25 עירין קדישין בסוד החבריא קדישא
 26 תלמידי רבינו הקדוש: דאס וואס עס
 27 קען אויפטאן א חסידישער
 28 פארבריינגען, קען מלאך מיכאל ניט
 29 אויפטאן [מה שהתוועדות חסידית
 30 יכולה לפעול, מלאך מיכאל אינו יכול לפעול]. כל חברי הועידה בזכרם
 31 המאמר המסופר נחלהבו בלהבת שלהבת אהבת רעים וכולם כאיש אחד
 32 התכוננו לברך את אחיהם החסיד בברכת רפואה שלימה", וְכַיּוֹצֵא בְּזָה,
 33 וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה בְּכָל עַת מְצוּאָה לֹא רַק בַּמַּעַמַּד מִיּוֹחַד שְׁמַעוֹן
 34 לְבָרֶךְ אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, וּבּוֹדָאִי פּוֹעֲלַת הַבְּרָכָה אֶת
 35 פְּעוּלָתָה⁷⁴ כי, כאמור, למעשה, הכוח לברך ניתן לכל אחד ואחד.
 36 וּבְלָלוֹת הָעֲנִין בְּזָה, ביאור הדברים האמורים, שכוחו של רשב"י נמסר
 37 למעשה לכל אחד, באופן כללי, הוּא שְׁפַעוּלַת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי
 38 בְּתוֹרָה, להשפיע השפעה לעולם באמצעות לימוד התורה הִיא כְּמוֹ
 39 פְּעוּלָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁהַתּוֹרָה נִקְרְאָת עַל שְׁמוֹ, כְּמוֹ
 40 שֶׁכְּתוּב⁷⁵ זָכְרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי, שֶׁנִּקְרָא רַעֲיָא מְהִימָנָא⁷⁶,

מהוריי"צ ח"ג ע' תיב ואילך. (74) ראה גם שיחת ליל שמח"ת תשר"מ סכ"ב ואילך. שיחת ש"פ בראשית (ב) סי"ג (התוועדות ח"א ס"ע 314 ואילך. ע' 367 ואילך). (75) מלאכי ג, כב. ראה שבת פט, א. שמו"ר פ"א, טז. (76) זהר ח"א קו, א. ח"ב קנו, א. קצג, ב. ח"ג כז, ב (רע"מ). ובכ"מ. (77) תקרו"ז תס"ט (קיב, א. קיד, א). (78) ראה סד"ה להבין ענין הילולא דרשב"י עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' טיט ואילך). ועוד. (79) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. וראה זח"ג נג, ב. (80) סוכה מה, ב. (81) ב"ר פל"ה, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הַיְסוּד עֲנִינָהּ הוּא שְׂכוּלָתָ אֶת כָּל הַסְּפִירוֹת
 2 שְׁלֹפְנֵי-זָה שְׂמַעְלִיהָ, מִחֹסֵד עַד הוֹר, בְּשָׂבִיל לְהַשְׁפִּיעַ לְהַמְקַבֵּל
 3 שְׁלֵמֻטָה מִמֶּנָּה, וְסְפִירַת הַמְּלָכוֹת עֲנִינָהּ קִבְּלַת הַהִשְׁפָּעָה, וְהוּא
 4 עֲנִין הַצִּיּוֹר הַדְּמוּת' שֶׁל הַמְּקַבֵּל שְׂבֻשְׁבִילוֹ הִיא הַהִשְׁפָּעָה,
 5 וּבְחִינַת הַמְּקַבֵּל עֲצָמוֹ), וְלֹכַן
 6 נִשְׁלָמַת בּוֹ בל"ג בעומר הַשִּׁי"ן
 7 לְסְפִירַת הוֹר שְׂבָהוּר עֶקֶר הָעֵבֹדָה
 8 דְּסְפִירַת הָעוֹמֵר⁸², שְׁעֲנִינָהּ
 9 הַמְּשַׁכַּת הַמּוֹחִיץ הַעֲלִיּוֹנִים
 10 בְּמִדּוֹת⁸³ הַעֲלִיּוֹנוֹת, שְׁלֹכֵן
 11 סוֹפְרִים מ"ט יוֹם, דְּהֵינּוּ ז' מְדוֹת כְּפִי שְׂכָל אַחַת
 12 מְדוֹת כְּפִי שְׂכָל מְדָה כְּלוּלָה
 13 מוֹ', בְּשִׁבְעֵי הָרֵאשׁוֹן כְּפִי שְׂכָל אַחַת
 14 מֵהַשְּׁבַע כְּלוּלָה בְּמִידַת הַחֹסֵד, בְּשִׁבְעֵי
 15 הַשְּׁנִי, כְּפִי שְׂכָל אַחַת מֵהַשְּׁבַע כְּלוּלָה
 16 בְּמִידַת הַגְּבוּרָה, וְכַךְ הֵלָא בְּמִשְׁךְ
 17 שְׁבַעַת הַשְּׁבֻעוֹת וְהָרִי הַתְּפִלְלוֹת
 18 הַמְּדוֹת הִיא עַל-יְדֵי הַמְּשַׁכַּת
 19 הַמּוֹחִיץ, כִּי חֹסֵד וְגִבּוּרָה, לְמַשְׁל, הֵן
 20 שְׁתֵּי מִידוֹת שְׁנוֹנוֹת וְהַכְּבוֹיֹת וּמַצֵּד עֲצֵמָן
 21 אֵין בִּינֵיהֶן הַתְּחַבְּרוֹת וְהַתְּכַלְלוֹת, אֲבָל
 22 מַצֵּד הַמּוֹחִיץ שְׁהוֹן מַעַל הַמִּידוֹת יִכּוּלָה
 23 לְהִיּוֹת סִיבָה שְׁתַּגְרוּם לָהֶם לְהַתְּחַבֵּר
 24 (כְּמוֹ בְּאֵדָם שְׁעֹבֵרֵת ה' בְּאֵהָבָה
 25 שְׁמִמִּידַת הַחֹסֵד הִיא 'תְּנוּעָה' נִפְשִׁית
 26 שׁוֹנָה מֵעֹבֵרֵת ה' בִּירָאָה מִמִּידַת
 27 הַגְּבוּרָה, אֲבָל עַל יְדֵי הַתְּבֻנָּה בְּמוֹחִיץ
 28 נִתּוֹן לְבוֹא לְבִיטוּל שֶׁל הַמִּצִּיאוֹת
 29 הַעֲצֵמִית וְלִשְׁלֹב בֵּין שְׁתֵּי הַתְּנוּעוֹת'
 30 וְעַל-יְדֵי-זָה עַל יְדֵי הָאֵרֶת הַמּוֹחִיץ
 31 בְּמִידוֹת וְהַתְּכַלְלוֹת הַמִּידוֹת נִמְשַׁכַּת
 32 וּמְתַגְּלָה בְּחִינָה שְׁלֵמַעְלָה
 33 מִמּוֹחִיץ, שְׁזָהוּ עֲנִין שְׁעַר
 34 הַנּוֹי"ן דְּבִינָה סְפִירַת הַבִּינָה
 35 הַעֲלִיּוֹנָה מְחוּלְקַת לְחַמִּישִׁים דְּרוּגוֹת
 36 הַמְּכֻנּוֹת 'שְׁעָרִים' (כְּדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל
 37 בְּגִמְרָא שִׁישְׁנָם חֲמִישִׁים שְׁעָרֵי בִינָה
 38 וְכוּלָם נִתְּנוּ לְמַשָּׁה לְרִבּוּנָה חֹסֵר אַחַת
 39 שְׁנֵאמַר 'תְּחַסְרוּהוּ מַעֲט מֵאֱלוֹקִים' וְאִמְרוּ שְׂרָק בְּפִטְרֵיתוֹ זָכָה לְשַׁעַר הַנּוֹי"ן
 40 כְּנִרְמָזוּ בְּכַךְ שֶׁנִּקְבְּרָה בְּהַר נָבוֹ, 'נּוֹי"ן בּוֹ' וְעַל עֲנִינָם שֶׁל שְׁעָרִים אֵלֶּה מִבּוֹאֵר
 41 בְּחִסְדוֹת שֶׁהִדְבִּיר דוּמָה לְשַׁעַר שֶׁל מְקוֹם סְגוּר הַנִּפְתָּח הַחוּצָה, וְכַךְ אוֹר הַשְּׂכָל

שְׂבִינָה יוֹצֵא מֵהַשְּׂכָל וּמְגִיעַ לְלֵב, וְהֵלֵב 'יְחוּפֵס' וּמִשְׁעָר' וּמְרִגִישׁ אֶת
 הַהַתְּבֻנָּה כְּפִי שֶׁהִיא בְּבִינָה וְהִיא לֹא נִשְׂרָתָ 'סְגוּרָה' בְּשִׂכָל אֵלֶּה 'יוֹצֵאת'
 מֵהַמּוֹת אֵל הַלֵּב. וְלִגְבֵי סְפִירַת הָעוֹמֵר שֶׁהִיא מ"ט יָמִים נִאֲמַר שֶׁהָאֵדָם מְסוּגֵל
 לְהַגִּיעַ בְּעֹבְרוֹתָ עַד הַשְּׁעָר הַמ"ט וְאֵת שְׁעַר הַנּוֹי"ן מִשְׁפִּיעִים מִלְּמַעְלָה בְּחַג
 הַשְּׁבֻעוֹת. וְכִידוּעַ בְּפִירוּשׁ מָה
 שְׂכָתוֹב⁸⁴ תְּסַפְרוּ חֲמִישִׁים
 יוֹם, דְּלְכָאוֹרָה, הָרִי לְמַעֲשֵׂה
 סוֹפְרִים רַק מ"ט יוֹם וְלֹא
 חֲמִישִׁים יוֹם? אֶף הָעֲנִין הוּא,
 שְׁעַל-יְדֵי סְפִירַת מ"ט יוֹם,
 נִמְשָׁךְ בְּפֹעֵל גַּם שְׁעַר
 הַנּוֹי"ן⁸⁵. וְלֹכֵן הִיָּתָה בְּל"ג
 בְּעוֹמֵר הַסְּתַלְקוֹת רַבִּי שְׁמַעוֹן
 בֶּן יוֹחָאִי, בְּיָדוּעַ⁸⁶ שְׂבַעַת
 הַסְּתַלְקוֹתוֹ הַשִּׁיג רִשְׁבִּי
 בְּחִינַת שְׁעַר הַנּוֹי"ן דְּבִינָה,
 כְּמוֹ מִשָּׁה רַבְּנּוֹ שְׂכָל יָמֵי חַיָּיו
 לֹא הַשִּׁיג אֵלֶּה בְּחִינַת מ"ט
 שְׁעָרֵי בִינָה⁸⁷, וְכַעַת
 הַסְּתַלְקוֹתוֹ הַשִּׁיג בְּחִינַת שְׁעַר
 הַנּוֹי"ן, וְכְּמוֹ שְׂכָתוֹב⁸⁸ וַיַּעַל
 מִשָּׁה גוֹ' אֶל הַר נָבוֹ, נּוֹי"ן
 בּוֹ⁸⁹ (כְּתוּרַת הָרֵב הַמְּגִיד⁹⁰),
 וְהֵינּוּ, לְפִי שְׂבַל"ג בְּעוֹמֵר,
 הוֹד שְׂבָהוּד, נִשְׁלַם עֶקֶר
 הָעֲנִין דְּסְפִירַת הָעוֹמֵר, כִּי
 הַמִּשְׁךְ הַסְּפִירָה, שְׁקִשׁוֹר בְּסְפִירוֹת
 "סוֹד" ו"מְלָכוֹת" הוּא עֲנִין הַעֲבֵרַת
 הַהִשְׁפָּעָה וְקִבְּלַת הַהִשְׁפָּעָה שֶׁל
 הַסְּפִירוֹת שֶׁמ"חֹסֵד", עַד "הוֹד",
 כְּמִבּוֹאֵר לְעִיל, שְׁעַל-יְדֵי-זָה בִּירוּר
 הַמִּידוֹת בִּימֵי סְפִירוֹת הָעוֹמֵר בְּאִים
 לְגִילּוֹי שְׁעַר הַנּוֹי"ן, כְּנ"ל.
 וְזָהוּ גַם מָה שְׂאָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי בְּעַת
 הַסְּתַלְקוֹתוֹ בְּל"ג בְּעוֹמֵר בְּחֵד
 קְטִירָא אֲתַקְטְרָנָא כו'⁹¹, בְּקִשֵּׁר
 אַחַד נִקְשְׂרֵתִי – עִם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שְׁהוּא עֲנִין הַתְּקַשְׁרוֹת הַנְּשַׁמָּה בְּאֱלוֹקוֹת בְּמַדְרָגָה נְעִלִית בִּיּוֹתָר
 בְּבְחִינַת סְתִים דְּקוּדְשָׁא-בְּרִיךְ-הוּא הַעֲנִין ה"תְּסוּם", הַנְּעִלָם וְנִסְתָּר,
 שְׁלֵמַעְלָה מְגִילּוֹי, בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת סְתִים הַחֲלָק

82 ראה סידור (עם דא"ח) שער הל"ג בעומר דש, א. 83 ראה גם ד"ה להבין ענין ספירת העומר תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' רנט ואילך). ד"ה להבין ענין הילולא דרשב"י תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' רצא ואילך). 84 אמור כג, טז. 85 ראה לקו"ת פרשתנו יב, א ואילך. 86 המשך והחרים פנ"ג. 87 ראה ראש השנה כא, ב. 88 ברכה לד, א. 89 ספר הליקוטים להאריז"ל ואתחנן ג, כו. 90 הובא בלקו"ת שם. 91 זח"ג רפח, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ה"סתום", הנעלם והנסתר שבתורה, שְׁזָה הִיָּה כֹּל עֲנִינוּ שֶׁל רַבִּי
 2 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי לְגַלוֹת אֶת פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, הַחֵלֶק הַנְּסֻתָר
 3 שְׁבוּתוֹהָ וּכְיוֹם הַסְּתַלְקוּתוֹ הִיא הָעֲלִיָּה בְּעֵצָם מִדְּרִיגָתוֹ כו',
 4 וְעִנְיָן זֶה הִיָּה בְּל"ג פְּעוּמָר, שְׁאֵז נִשְׁלַמַּת הַמְּשַׁכֵּת הַמוֹחִין
 5 וְהָאֲרַתִּים בְּמִידוֹת, וּמְאִירָה בְּחִינַת
 6 אֹר אֵין-סוֹף שְׁבַחְכֶּמָה, הַעֲנִיין
 7 הַכִּי נַעֲלָה בְּמוֹחִין, שְׁזָהוּ עֲנִין
 8 פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, פְּנִימִיּוֹת
 9 וְעֲצָמוֹת הַחֻקִּים שְׁבָה שׁוֹרָה
 10 עֲצָמוֹת אֵין-סוֹף⁹². וְלָכֵן ל"ג
 11 פְּעוּמָר שְׁבוּ בְּעֵצָם נִשְׁלַמָּה עֵיקָר
 12 הַעֲבוּדָה שֶׁל ל"ג בְּעוּמָר וִישׁ אֶת
 13 הַמְּשַׁכֵּת הַשֶּׁעַר הַנוֹיִן שֶׁל חֲמִישִׁים
 14 שְׁעֵרֵי בֵּינָה הוּא כְּמוֹ מִתְּ-תּוֹרָה
 15 בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת (לְאַחֲרֵי
 16 שְׁנֵשְׁלַמָּה סְפִירַת הָעוּמָר),
 17 הַיּוֹם הַחֲמִישִׁים שֶׁלֹּאֲחֵר הַשְּׁלַמַּת מ"ט
 18 יָמֵי הַסְּפִירָה אֵלָּא שְׁבַחָה
 19 הַשְּׁבוּעוֹת הִיָּה מִתְּ-תּוֹרָה
 20 דְּתוֹרָה הַנְּגַלִּית, וְל"ג פְּעוּמָר
 21 הוּא מִתְּ-תּוֹרָה דְּפְּנִימִיּוֹת
 22 הַתּוֹרָה⁹³ שְׁהִיא עֲנִינוּ הַמִּיּוּחָד שֶׁל
 23 רַשְׁבִּי.
 24 וּבְכָל זֶה בְּכַלּוֹת עֲנִיין הַתְּגַלוֹת
 25 וְהַתְּפַשּׁוֹת וְהַפְּצַת פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה
 26 נִיתַסְּפָה יוֹתֵר בְּדוֹרוֹת
 27 הָאֲחֵרוֹנִים, כְּמוֹ שְׁכַתֵּב רַבְּנֵי
 28 הַזֶּקֶן בְּאַגְרַת הַקֶּדֶשׁ סִימָן
 29 כ"ו (שְׁזוּהֵי הַגִּימְטְרִיא דְּשֵׁם הַיּוֹי') שְׁכָל חֻקֵּי
 30 הַתּוֹרָה⁹⁴ שְׁכָל חֻקֵּי הַתּוֹרָה הַנְּסֻתָרָה
 31 הַנְּסֻתָרָה שֶׁל הַתּוֹרָה הִיָּתְהָ נִסְתָּרָה
 32 בְּמִיָּהֶם וְנִעְלָמָה מִכָּל
 33 תְּלַמִּידֵי חֻקֵּי, לְמַעַט יַחֲדֵי
 34 סוּגוּלָה, וְגַם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 35 יוֹחָאי אָמַר בְּזוֹהַר הַקֶּדֶשׁ
 36 שְׁלֹא נִיתַן רְשׁוֹת לְגַלוֹת רַק לֹ
 37 וְלַחֲבָרָיו לְבָדֵם, וְדוּקָא
 38 בְּדוֹרוֹת אֵלוֹ הָאֲחֵרוֹנִים אֵף
 39 שֶׁהֵם בְּמַצַּב רוּחִין נַחוּת בְּהַרְבֵּה
 40 מוֹתֵר וּמְצוּהָ לְגַלוֹת זֹאת

הַחֻקִּים שֶׁל פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, וְיַתִּירָה מְצוּהָ,
 זוהר⁹⁴ פְּמָה בְּנֵי נֶשְׂאָ לְתַמָּא וְתַפְרִינְסוֹן מֵהַאי חִיבוּרָא דִּילָף
 כו' בְּדָרָא בְּתַרְאָה כו', בְּנֵי אָדָם לְמַטָּה יַתְּפִרְסוֹן מֵהַחִיבוּרָה זוֹהַר שֶׁלֶךְ
 וּכְמַבּוּרָא בְּמַפְרָשֵׁי הַזוֹהַר⁹⁵ שְׁיַתְּפִרְסוֹן (מְלִשׁוֹן פְּרִינְסָה,
 מְזוּן) הִיָּנוּ שְׁפְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה
 בָּאָה בְּאֹפֶן שֶׁל הַבְּנָה
 וְהַשְּׁגָה, וְנִקְלַטָּת בְּכָלֵי הַתְּפִיסָה שֶׁל
 הָאָדָם בְּצוּרָה פְּנִימִית וּמְתִישַׁבֵּת בְּלִיבּוֹ
 הֵיטֵב שְׁזָה נַעֲשָׂה עַל-יַדֵי תּוֹרַת
 חֲסִידוֹת חַב"ד, שְׁמַבְאֵרֵת אֶת
 עֲנִינֵי פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה בְּאֹפֶן מוֹכֵן גַּם
 בְּשֶׁכֶל אֲנוּשֵׁי שְׁעַל-יְדֵהָ בָּאָה
 פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה וְחֻדְרָת
 בְּחֻקֵּי-בֵּינָה-וְדַעַת, וְכִיּוֹן
 שְׁדַעַת הוּא מִפְּתַחָא דְּכָלִּיל
 שִׁית⁹⁶, מוֹחַ הַדַּעַת נִמְשַׁל לְמַפְתַּח
 שִׁפּוּתָהּ וְגוֹרֵם אֶת הַרְגֵּשׁ שְׁכָלֵב כְּכֹל
 שֶׁשֶׁת הַמִּידוֹת מ"חֲסֵד" עַד יִסוּר" וְכִיוּן
 שֶׁהַשְּׁגָתָה עֲנִינֵי אֲלוּקוֹת הִיא כְּכֹל
 שְׁלוּשַׁת חֻלְקֵי הַמִּיּוּחָד, גַּם הַדַּעַת שֶׁהוּא
 הַמוֹחַ הַמְּקַשֵּׁר וּמַחְבֵּר אֶת הָרַעֲיוֹנוֹת
 הַשְּׁכָלִיִּים עִם הַרְגֵּשׁ שְׁכָלֵב הַרִי זֶה
 נִמְשָׁף וְחֻדְרֵי כָּכֵל הַמְּדוּת,
 וְעַד שֶׁהַבְּנָה וְהַשְּׁגָה יוֹרֵדֵת עוֹד
 וְלֹא נִשְׁאֵרֵת רַק בְּשֶׁכֶל וּבְרַגֵּשׁ אֵלָּא
 מִקְבַּלֵּת בִּיטוּי בְּפּוֹעֵל כִּי הִיא יוֹרֵדֵת
 לְמַחְשְׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשָׂה, שֶׁהֵם
 הָאֲמַצְעִים שְׁבָהֶם הַשְּׁכָל וְהַרְגֵּשׁ
 מִקְבָּלִים בִּיטוּי חִיצוֹנִי כְּפִי שְׁנַרְמּוֹ
 בְּלִשׁוֹן הַכְּתוּב בְּפִיף דִּיבוּר וּבְכָלִּבְכָף
 מַחְשְׁבָה לְעֵשׂוֹתוֹ⁹⁷ מַעֲשָׂה,
 בְּאֹפֶן שְׁקָרוּב אֵלֶיךָ הַדְּבָר
 מְאֹד⁹⁷ כְּלִשׁוֹן אוֹתוֹ פְּסוּק, וּמְצוּהָ
 מוֹכֵן, שְׁעַתָּה לְאַחַר שְׁכָל הַעֵיסוֹק
 בְּפְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה הוּא לֹא רַק הִיתֵר
 אֵלָּא מְצוּוּהָ וְלְאַחַר הַשְּׁעֲנִינִים
 הַנְּסֻתָרִים מְבּוּאֵרִים בְּתוֹרַת חֲסִידוֹת

שְׁזָה הִיָּה כֹּל עֲנִינוּ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 יוֹחָאי לְגַלוֹת פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, וּכְיוֹם הַסְּתַלְקוּתוֹ
 הִיא הָעֲלִיָּה בְּעֵצָם מִדְּרִיגָתוֹ כו', וְעִנְיָן זֶה הִיָּה
 בְּל"ג פְּעוּמָר, שְׁאֵז נִשְׁלַמַּת הַמְּשַׁכֵּת הַמוֹחִין,
 וּמְאִירָה בְּחִינַת אֹר אֵין-סוֹף שְׁבַחְכֶּמָה, שְׁזָהוּ
 עֲנִין פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, פְּנִימִיּוֹת וְעֲצָמוֹת הַחֻקִּים
 שְׁבָה שׁוֹרָה עֲצָמוֹת אֵין-סוֹף⁹². וְלָכֵן ל"ג פְּעוּמָר
 הוּא כְּמוֹ מִתְּ-תּוֹרָה בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת (לְאַחֲרֵי
 שְׁנֵשְׁלַמָּה סְפִירַת הָעוּמָר), אֵלָּא שְׁבַחָה הַשְּׁבוּעוֹת
 הִיָּה מִתְּ-תּוֹרָה דְּתוֹרָה הַנְּגַלִּית, וְל"ג פְּעוּמָר
 הוּא מִתְּ-תּוֹרָה דְּפְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה⁹³.

וּבְכָל זֶה נִיתַסְּפָה יוֹתֵר בְּדוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים, כְּמוֹ
 שְׁכַתֵּב רַבְּנֵי הַזֶּקֶן בְּאַגְרַת הַקֶּדֶשׁ סִימָן
 כ"ו (שְׁזוּהֵי הַגִּימְטְרִיא דְּשֵׁם הַיּוֹי') שְׁכָל חֻקֵּי
 הַתּוֹרָה הַנְּסֻתָרָה בְּמִיָּהֶם וְנִעְלָמָה מִכָּל
 תְּלַמִּידֵי חֻקֵּי, וְגַם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי אָמַר
 בְּזוֹהַר הַקֶּדֶשׁ שְׁלֹא נִיתַן רְשׁוֹת לְגַלוֹת רַק לֹ
 וְלַחֲבָרָיו לְבָדֵם, וְדוּקָא בְּדוֹרוֹת אֵלוֹ הָאֲחֵרוֹנִים
 מוֹתֵר וּמְצוּהָ לְגַלוֹת זֹאת הַחֻקִּים, וְיַתִּירָה מְצוּהָ,
 כְּמוֹ שְׁכַתֵּב רַבְּנֵי הַזֶּקֶן בְּאַגְרַת הַקֶּדֶשׁ סִימָן
 כ"ו (שְׁזוּהֵי הַגִּימְטְרִיא דְּשֵׁם הַיּוֹי') שְׁכָל חֻקֵּי
 הַתּוֹרָה הַנְּסֻתָרָה שְׁכָל חֻקֵּי הַתּוֹרָה הַנְּסֻתָרָה
 הַנְּסֻתָרָה שֶׁל הַתּוֹרָה הִיָּתְהָ נִסְתָּרָה
 בְּמִיָּהֶם וְנִעְלָמָה מִכָּל
 תְּלַמִּידֵי חֻקֵּי, לְמַעַט יַחֲדֵי
 סוּגוּלָה, וְגַם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 יוֹחָאי אָמַר בְּזוֹהַר הַקֶּדֶשׁ
 שְׁלֹא נִיתַן רְשׁוֹת לְגַלוֹת רַק לֹ
 וְלַחֲבָרָיו לְבָדֵם, וְדוּקָא
 בְּדוֹרוֹת אֵלוֹ הָאֲחֵרוֹנִים אֵף
 שֶׁהֵם בְּמַצַּב רוּחִין נַחוּת בְּהַרְבֵּה
 מוֹתֵר וּמְצוּהָ לְגַלוֹת זֹאת

92) סד"ה להבין ענין הילולא דרשב"י הנ"ל (סה"מ תרע"ח ע' רצה). וראה גם סד"ה וספרתם לכם תרס"ו (ע' ריט).
 93) מקומות שבהערה הקודמת. 94) תיקון ו' בסופו. 95) כסא מלך שם. וראה גם הקדמת הרח"ו לשער ההקדמות. 96) ראה
 זח"ב קעז, רע"א. לקו"ת ואתחנן ו, ד. 97) נצבים ל, יד. סה"מ תרפ"א ס"ע שג.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 חב"ד נָקַל יוֹתֵר לְפַעֵל הַהִמְשָׁכָה לְמִטָּה עַל-יְדֵי עֲנִין
 2 הַתּוֹרָה, וְזֹאת לְלֹא טִירְחָא וְלֹא עֲגַמַת נַפְשׁ וְכוּ', כַּנּוֹכַח לְעִיל
 3 שִׁישׁ אֹפְנֵי הַשְּׁפָעָה הַדּוֹרְשִׁים יִגִיעָה וּמֵאִמָּץ מִיּוֹחַד אֲלֵא כְּפִי שְׁהִיָּה
 4 אֲצֵל רַבֵּי שְׁמֵעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, שְׁפָאָשׁוּר הוֹדִיעֵנו לוֹ שְׁצָרִיף
 5 עֲלָמָא לְמִיטְרָא, שֶׁהוּלָם זִקוּן
 6 לַגֶּשֶׁם פְּעַל זֹאת מִיַּד כּוֹ',
 7 וְכַנְ"ל (סְעִיף ג) שְׁזָהוּ לְפִי
 8 שְׁעֲנִינוּ הִיָּה גִילוּי פְּנִימִיּוֹת
 9 הַתּוֹרָה כּוֹ', וְלִכּוֹן לְלִימוּד הַתּוֹרָה
 10 שְׁלוֹ יֵשׁ כּוּחַ מִיּוֹחַד וְעַל-יְדֵי הָרִי
 11 זֶה נִמְשָׁף לְכָל יִשְׂרָאֵל, עַל-
 12 יְדֵי עֲסָקָם בְּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה.
 13 וְעַל-יְדֵי-זֶה עַל יְדֵי הַעִיסוּק
 14 בְּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה זֹכִים לְגֵאוּלָּה
 15 הָאֲמִתִּית וְהַשְּׁלֵמָה, כַּנְ"ל
 16 (סְעִיף א) דִּיפְקוֹן בֵּיה מִן
 17 גְלוּתָא בְּרַחֲמִים, שִׁיצֵאוּ בּוֹ, עִם
 18 סַפֵּר הוֹדֵר, מֵהַגְלוּת בְּרַחֲמִים וְכִמוֹ
 19 שְׁפָתוֹב בְּתַקּוּנֵי זִהְרֵי הַנְ"ל
 20 וְבִגְנִיָּה וּבַגְלָלָה יְקוּרִים הִיעִידוּ
 21 וְקִרְיָתָם דְּרוּר לְשׁוֹן חוֹפֵשׁ
 22 וְשַׁחְרוּר, עֲנִין הַגְּאוּלָּה מְגֻלּוֹת וְשַׁעֲבוּד
 23 בְּאֶרְץ גּוֹיִם⁹⁸, וְכַבְּטָתָה מְלָף
 24 הַמְּשִׁיחַ לְהַבְעֵל-שֵׁם-טוֹב⁹⁹

כשעשה "עליית נשמה" ועלה להיכל המשיח שְׁפָאָשׁוּר יְפּוּצוֹ
 מְעִינֹתֵיךְ שֶׁל הַבְּעֵל-שֵׁם-טוֹב, הֵינּוּ תוֹרַת הַחֲסִידוֹת חוּצָה אֲזִי אֲתִי
 מֵר, יבוא אֲדוֹנֵי מְלָפָא מְשִׁיחָא, מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְאֲזִי עִם בּוֹא הַגְּאוּלָּה
 הַשְּׁלִימָה יְהִיָּה אֲמִתִּית וְשְׁלֵמוֹת הַגִּילוּי דְּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה,
 בְּתוֹרָתוֹ שְׁל מְשִׁיחַ שִׁיגְלָה אֵת
 הַעוֹמֵק וְהַפְּנִימִיּוֹת שֶׁבַּסְּתֵר שֶׁבַּתּוֹרָה
 גּוֹפֵא, שְׁעַל-זֶה נֶאֱמַר¹⁰⁰ יִשְׁקֵנִי
 מִנְּשִׁיחוֹת פִּיהוּ, כַּפִּירוֹשׁ רִשִׁי
 בַּתְּחִילת "שִׁיר הַשִּׁירִים" (עַל הַכְּתוּב "כִּי
 טוֹבִים דּוֹרֵךְ" מִיּוֹן) "... שֶׁנִּתֵּן לָהֶם
 תּוֹרָתוֹ וְדִבְרֵי עִמָּהֶם פְּנִים אֶל פְּנִים
 וְאוֹתָם דּוֹרִים עוֹדִים עִרְבִים עֲלֵיהֶם מִכֹּל
 שֶׁשְׁעוֹ וּמוֹבְטָחִים מֵאִתּוֹ לְהוֹפִיעַ עוֹד
 עֲלֵיהֶם לְבֹאֵר לָהֶם סוֹד טַעְמֵיהֶם וּמְסֵתֵר
 צְפוּנוֹתֶיהָ וּמְחַלִּים פְּנֵי לְקִיָּם דְּבִרּוֹ"
 בְּגֵאוּלָּה הָאֲמִתִּית וְהַשְּׁלֵמָה
 עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, בְּקָרוֹב
 מְשִׁיחַ.

עֲנִין הַתּוֹרָה, לְלֹא טִירְחָא וְלֹא עֲגַמַת נַפְשׁ וְכוּ',
 אֲלֵא כְּפִי שְׁהִיָּה אֲצֵל רַבֵּי שְׁמֵעוֹן בֶּן יוֹחָאִי,
 שְׁפָאָשׁוּר הוֹדִיעֵנו לוֹ שְׁצָרִיף עֲלָמָא לְמִיטְרָא, פְּעַל
 זֹאת מִיַּד כּוֹ', וְכַנְ"ל (סְעִיף ג) שְׁזָהוּ לְפִי שְׁעֲנִינוּ
 הִיָּה גִילוּי פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה כּוֹ', וְעַל-יְדֵי הָרִי זֶה
 נִמְשָׁף לְכָל יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי עֲסָקָם בְּפְנִימִיּוֹת
 הַתּוֹרָה.
 וְעַל-יְדֵי-זֶה זֹכִים לְגֵאוּלָּה הָאֲמִתִּית
 וְהַשְּׁלֵמָה, כַּנְ"ל (סְעִיף א) דִּיפְקוֹן
 בֵּיה מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמִים, וְכִמוֹ שְׁפָתוֹב בְּתַקּוּנֵי
 זִהְרֵי הַנְ"ל וְבִגְנִיָּה וְקִרְיָתָם דְּרוּר בְּאֶרְץ גּוֹיִם⁹⁸,
 וְכַבְּטָתָה מְלָף הַמְּשִׁיחַ לְהַבְעֵל-שֵׁם-טוֹב⁹⁹
 שְׁפָאָשׁוּר יְפּוּצוֹ מְעִינֹתֵיךְ חוּצָה אֲזִי אֲתִי מֵר, מְלָפָא מְשִׁיחָא, וְאֲזִי יְהִיָּה אֲמִתִּית
 וְשְׁלֵמוֹת הַגִּילוּי דְּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, בְּתוֹרָתוֹ שְׁל מְשִׁיחַ, שְׁעַל-זֶה נֶאֱמַר¹⁰⁰
 יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיחוֹת פִּיהוּ, בְּגֵאוּלָּה הָאֲמִתִּית וְהַשְּׁלֵמָה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ,
 בְּקָרוֹב מְשִׁיחַ.

(98 בהר כה, יו"ד. 99) אגה"ק דהבעש"ט - נדפסה בכתר שם טוב בתחילתו. ובכ"מ. 100) שה"ש א, ב ובפרש"י.

המשך מעמוד לא

ילקוט לוי יצחק על התורה

שלו, שנחשב זה ליאוש או לא.
 וא"ל רבא לית דחש להא¹⁴ דר' שמעון דאמר סתם
 גזילה ייאוש בעלים הוי. וא"כ אין הזוזים שלו, וכמו
 שהושב הרכוש דבן אחי, וקדושו אינן קדושין, ולא יינק
 מהאיתתא¹⁵ ח"ו.
 תורת לוי יצחק, חידושים וביאורים לש"ס עמוד קמו

ועפ"י א"ש מה שקורא אותו חברי' כי אם חברי' הי'
 בחי' אדם דקדושה, איך הוא חבר להגזלן הרשע, חבר
 לאיש משחית, הנה עפ"י שחברי' הי' מבחי' לו"ט,
 גימטריא¹² מ"ה שיונק מאחוריים¹³ דמ"ה דקדושה, שזהו
 בן אחי אברם, יתכן לקרותו חברי'. כי הרי גם לוט נעשה
 רשע בהפרדו מאברהם, וכמובן.
 וזהו שבא לרבא דוקא לשאול ממנו, אם הזוזי נחשבים

14) ראה פניני לוי יצחק עה"ת פרשת ויצא (לא, לא), ביאור שיטת
 התנא קמא, של גנב מחשבה מטמאתן ושל גזלן אין מחשבה מטמאתן.
 15) "ואולי י"ל בדא"פ (ואם שגיית ה' הטוב יכפר בעדי) שהאשה
 הזאת הי' ג"כ מנעמה העמונית הבאה מבת הצעירה דבנות לוט,
 הלעומת דלאה דקדושה, והיניקה ללעו"ז הוא מעקבי לאה כידוע, זהו
 שמשא כרעא במשיכלא דמיא, כרעא דוקא להסיר היניקה, וד"ל."
 (תורת לוי יצחק כאן)

12) "גזלה גי' מ"ה כמ"ש במאורי אור מע' גזלה. גימטריא אד"ס."
 (תורת לוי יצחק כאן) [מאורי אור ע' גזלה וד"ל: גזלה גי' מ"ה
 כי הגזלה מסמ"אל גזלן אדם עשוק והוא הגזול, עכ"ל. "ונוקבא
 דסמ"אל נק' גזילת גזולת השפע מקדושה (שם)].
 13) מ"ה דקדושה הוא, שם הוי' במלוי אלפין כזה: יו"ד, ה"א, וא"ו,
 ה"א (ע"י לעיל סי' ט). "ולוט" הוא מ"ה דקליפה. ראה תורת חיים
 בראשית פט, ג ואילך. אור התורה לך לך עמוד 2158.